

Melding for landsmøteperioden **2019-2021**

#pbllm21

Sammen – og samlet

Eirik

Husby

Styreleder PBL

Jeg har vært med på en del landsmøter i PBL. Sjelden har jeg gledet meg så mye som nå til vi kan være sammen igjen.

Å være styreleder i en organisasjon som PBL er en stor ære. Gjennom snart 30 år har organisasjonen gjort en betydelig innsats i oppbyggingen og utviklingen av en sjeldent vellykket sektor. Vi har et stort ansvar, men vi har også mye å være stolte av, vi som tilhører en organisasjon og en barnehagesektor som hver dag jobber til beste for barn, foreldre, ansatte, eiere og samfunnet for øvrig.

PBL har opp gjennom årene vært gjennom mange harde kamper på vegne av medlemsbarnehagene. Og selv om vi i organisasjonslivet ikke er blant de aller største, opplever vi å bli lyttet til. Fordi PBL har mer kunnskap om barnehagesektoren enn de fleste andre. Fordi PBL alltid opptrer ryddig. Og fordi PBL har medlemsbarnehager som leverer gode barnehagetilbud til barn og familiene deres i alle kommunene hvor vi har medlemsbarnehager.

Vi har medlemsbarnehager i mer enn 200 kommuner i alle landets fylker. Noen barnehager har mange barn, andre har få. Noen barnehager er en del av en større organisasjon, andre driver alene. Noen er i en kommune med høye tilskudd, andre i en kommune med lave. Noen har organisert barnehagen som SA, andre som AS. Vi har alle ulike ståsted.

Men til felles har vi ambisjonene om å bidra til en best tenkelig barndom for alle barn. Da må vi noen ganger stå opp for barna og barnehagene våre. Og det klarer 2.100 barnehager bedre sammen enn hver for seg. I en organisasjon som vår er det naturlig at alle ikke alltid er enige om alt. Det må noen ganger kompromisses for å finne løsninger som de aller fleste kan være med på.

Men er det to ting vi i PBL ikke kan kompromisse på, så er det kvaliteten på tilbudene i barnehagene, og barn og barnehagers rett til økonomisk likeverdig behandling. Derfor har vi i sommer og høst

opplevd en nærmest unison enighet blant medlemsbarnehagene når vi har sagt et klart og tydelig nei til forslagene fra flertallet i Storberget-utvalget.

Medlemsbarnehagene virker ganske samstemte i at forslagene vil skape mer uforutsigbarhet og mer forskjellsbehandling.

Både i forbindelse med denne saken, og i den om pensjonskutt fra i fjor høst, opplever jeg også at PBLs medlemsbarnehager står mer samlet enn på lenge.

Selv tenker jeg på medlemsbarnehagene både som PBLs eiere og som PBLs familie. Og som andre storfamilier har vi i PBL vært gjennom snart to nesten uvirkelige år preget av strenge restriksjoner. Lik mange besteforeldre og barnebarn, har vi måttet venne oss til å se hverandre digitalt. Det er vel og bra i en del sammenhenger, men kan aldri erstatte de beste øyeblikkene når vi er i samme rom.

Derfor gleder jeg meg ekstra til å møte dere alle på landsmøtet nå i høst. Jeg gleder meg til endelig å se dere «på ordentlig» i stedet for bare gjennom en skjerm. Jeg gleder meg til gode og konstruktive debatter i landsmøtesalen, og til å møte dere over en kaffekopp og diskutere uformelt i pausene.

Sammen er et fint ord. Det er sammen vi trives best. Og det er sammen vi får til mest.

Styret i PBL

34 styremøter er gjennomført i landsmøteperioden.

266 saker er behandlet i landsmøteperioden.

Styreleder

Eirik Husby

Borg barnehager,
Sarpsborg
*eirik.husby
@pbl.no*

Nestleder

Ragnhild Finden

Kausvol gards-
barnehage,
Stange
*ragnhild.finden
@pbl.no*

Styremedlem

Torstein Johannessen

Bergheim
barnehage,
Trondheim
*torstein.
johannessen
@pbl.no*

Styremedlem

Marit Lambrechts

Espira, Oslo
*marit.lambrechts
@pbl.no*

Styremedlem

Harald Berge Breistein

NLM-barne-
hagene
*harald.breistein
@pbl.no*

Styremedlem

Kjetil Hopen

Eventus
barnehage,
Bergen
*kjetil.hopen
@pbl.no*

Styremedlem

Therese Børke

Mormors Have,
Kongsberg
*therese.borke
@pbl.no*

1. varamedlem

Anne Irene Bøe Hilden

Bjerkås
barnehage,
Asker
*anne.hilden
@pbl.no*

2. varamedlem

Trude Moen Sydtangen

Lærings-
verkstedet,
Jessheim
*trude.sydtangen
@pbl.no*

3. varamedlem

Vegard Gjerstad-Sørensen

Dragaberget
barnehage,
Stavanger
*vegard.sorensen
@pbl.no*

4. varamedlem

Nina Olufsen

Lyngheia
barnehage,
Fauske
*nina.olufsen
@pbl.no*

5. varamedlem

Mette Bakken

Samvirke-
barnehagene,
Fredrikstad
*mette.bakken
@pbl.no*

Vi spiller hverandre gode

Anne hindboe

Anne

Lindboe

Administrerende
direktør PBL

Kjære PBL-medlemmer!

Hvis vi tenker tilbake på tiden som har gått siden forrige landsmøte, vil nok de fleste først og fremst trekke frem pandemi og smittevern. Men som dere kan lese i denne landsmøtemeldingen, har det skjedd mye annet også. Det har vært en hektisk og til tider krevende periode. Men i utfordrende tider har medlemsbarnehagene og PBL den styrken at vi alltid spiller hverandre gode.

Når vi møter dere i medlemsbarnehagene, enten ansikt til ansikt eller over telefon, får vi ofte veldig hyggelige tilbakemeldinger om hvor viktig vår organisasjon er for dere der ute.

Det setter vi uendelig stor pris på. Tilbake kan vi kvittere at PBL antakeligvis har verdens beste medlemsmasse: Barnehager som, til tross for travle og krevende hverdager, alltid stiller opp for fellesskapet. Fellesskapet som i barna og storsamfunnet, og fellesskapet som i PBL-familien.

Og det har dere gjort i denne landsmøteperioden også. Noe så til de grader. Takket være den innsatsen dere gjør for barna der ute, og takket være at dere oppfyller samfunnsoppdraget på en bunnsolid måte, er vi som jobber i PBL-administrasjonen privilegerte.

Vel kan det noen ganger være motbakker. Når gamle myter blir forsøkt holdt i live av folk som på ideologisk grunnlag heller vil diskutere organisasjonsform enn kvalitet på tjenester. Men så lenge dere i de private barnehagene leverer så høy kvalitet som dere gjør, er vi i administrasjonen først og fremst stolte over å få representere dere.

Og glade for å få bidra til det fantastiske arbeidet dere gjør – til beste for barna.

Siden landsmøtet i mai 2019 har det skjedd mye i norsk barnehagesektor:

- Sommeren 2019 var det høringsfrist på nye og omfattende reguleringer av sektoren.
- 1. august 2019 skulle alle barnehager ha oppfylt bemanningsnormen, en norm som på langt nær var fullfinansiert for alle.
- I januar 2020 fikk vi Barnas Verneombud i gang gjennom piloteringen av Stine Sofie Barnehagepakke i 120 barnehager.
- Sommeren 2020 klarte vi å få Barnas Verneombud inn på statsbudsjettet for første gang.
- I oktober 2020 foreslo regjeringen kutt på mange hundre millioner kroner i pensjonspåslagene og kapitaltilskuddene.
- I juni 2021 la Storberget-utvalget frem en rapport med mange forslag som, omsatt i politikk, vil kunne få store negative konsekvenser for alle private barnehager.

Og midt oppe i dette har vi gått gjennom den mest omfattende pandemien verden har sett på 100 år.

Det har vært noen krevende dager. Det har vært dager da antall timer ikke har strukket til. Men det har mest av alt vært givende.

For gode barnehager gjør en forskjell. Og det vi aller mest ønsker, er at vi kan gjøre en enda større forskjell i morgen enn vi gjorde i går.

Skal vi klare det, er vi avhengige av at barnehagene har forutsigbare rammevilkår og et regelverk som står seg over tid.

Sektoren vår står nå midt oppe i en tid der mye står på spill. De reguleringene som var viktige og riktige for å sette fart på barnehageutbyggingen for snart 20 år siden, skal justeres for enda bedre å sikre at fellesskapets midler blir brukt på en god måte.

Det stiller vi oss 100 prosent bak. Det vi i PBL har tatt til orde for i den sammenhengen, er at det beste fra barnehageforliket skal ivaretas, samtidig som vi får knyttet retten til økonomisk likebehandling opp mot konkrete kvalitetskrav. For:

- Det offentlige skal kunne stille like tydelige kvalitetskrav til private barnehager som til kommunale.
- Foreldre skal fritt kunne velge blant ledige plasser i de barnehagene de foretrekker å levere sine barn i.
- Og de private barnehagene skal fortsatt kunne utvikle sin egenart og utfordre de kommunale tilbudene på kvalitet og innovasjon.

Dette er en dynamikk vi tror på, og som vi tror er riktig for utviklingen av barnehagesektoren. Og selv om ikke alle gir uttrykk for at de ønsker

å gå i samme retning som oss, kan vi ikke tro annet enn at gode argumenter til slutt vil vinne frem.

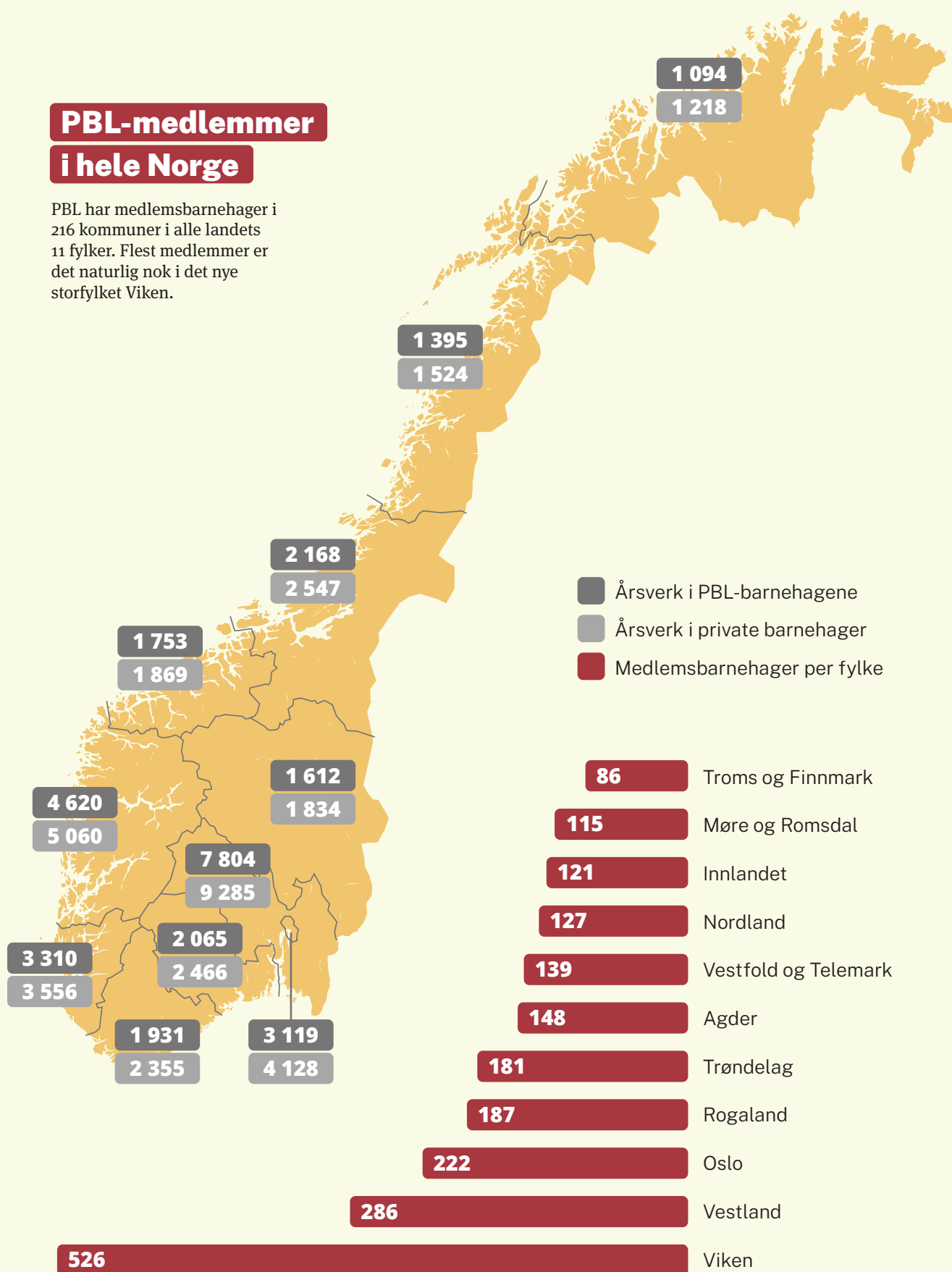
Det vil bli flere tøffe tak. Men på ett tidspunkt skal det roe seg. Da er jeg sikker på at vi i Norge er i stand til å utvikle en barnehagesektor som kan stå som et forbilde for resten av verden.

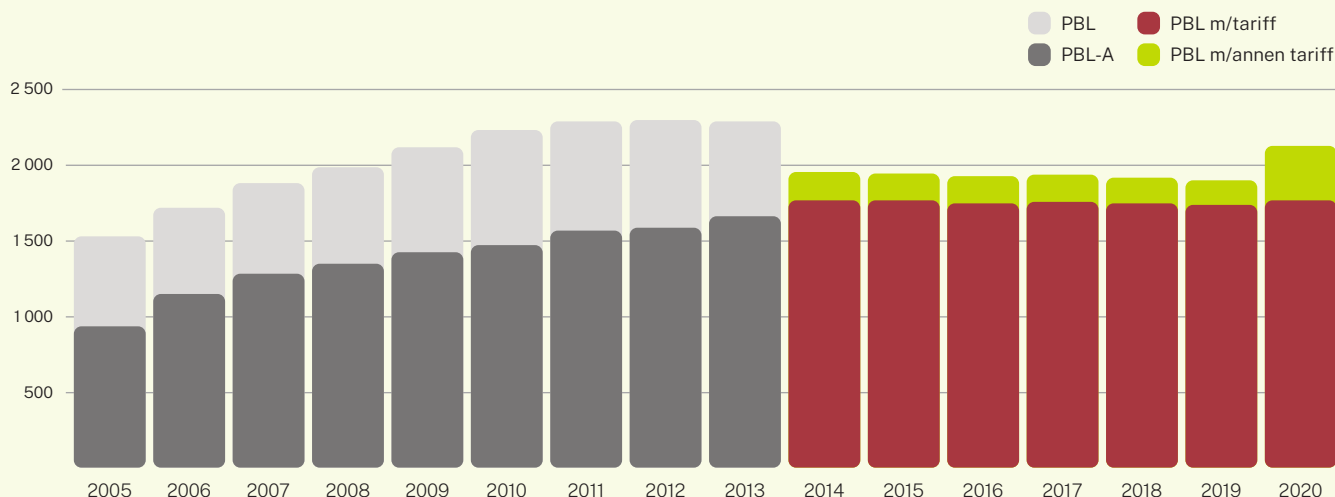
Og akkurat som ved barnehageforliket: Heller ikke dette vil samfunnet klare uten at de private barnehagene spiller en viktig rolle.

Frem til da – og også senere – er det godt å vite at medlemsbarnehagene og PBL har den styrken at vi alltid spiller hverandre gode.

PBL-medlemmer i hele Norge

PBL har medlemsbarnehager i 216 kommuner i alle landets 11 fylker. Flest medlemmer er det naturlig nok i det nye storfylket Viken.

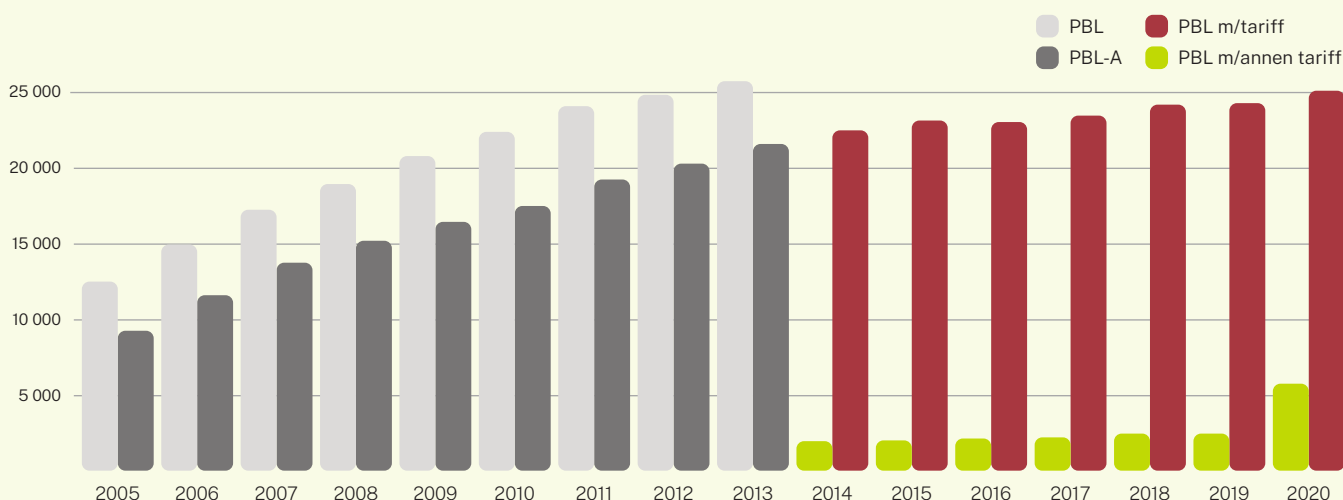

Flere medlemsbarnehager

Til tross for nedgangen i antall barnehager i Norge de siste årene, har PBL hatt et stabilt antall medlemmer i årene etter at kravet om tariffavtale (PBLs tariff eller tilsvarende) ble vedtatt på PBLs landsmøte i 2013. I

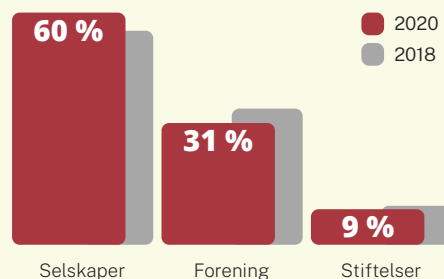
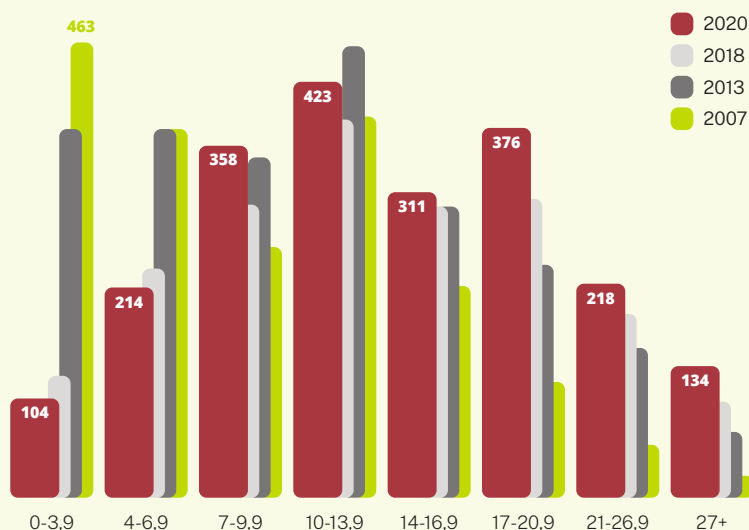
perioden 2018-2020 er antall medlemsbarnehager økt med 210, og innmeldingen av FUS-barnehagene er en betydelig del av økningen. Ved utgangen av 2020 hadde PBL 2.138 medlemsbarnehager.

Mer enn 30.000 årsverk i PBL-barnehagene

PBLs medlemsbarnehager har aldri sysselsatt så mange mennesker som i dag. Ved inngangen av 2021 ble det utført 30.869 årsverk i medlemsbarnehagene. Økningen er på mer enn 4.000 siden inngangen av 2019. De to viktigste årsakene til den store veksten er innmeldingen av FUS-barnehagene høsten 2020, samt at alle private og kommunale barnehager innen 1. august 2019 skulle oppfylle bemanningsnormen.

25.120 årsverk utføres av ansatte som er omfattet av PBLs hovedavtale og hovedtariffavtale. De øvrige 5.749 årsverkene er omfattet av andre, landsdekkende tariffavtaler.

Variert eierskap

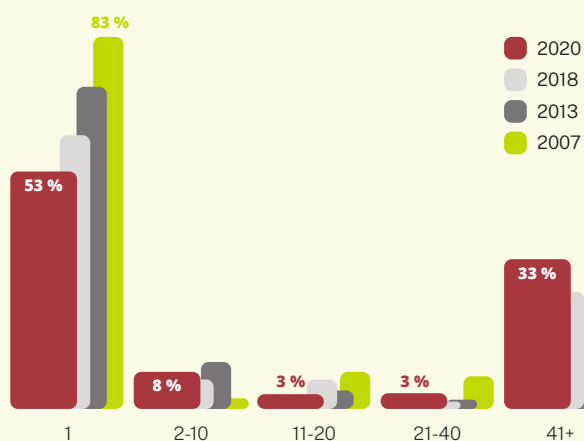
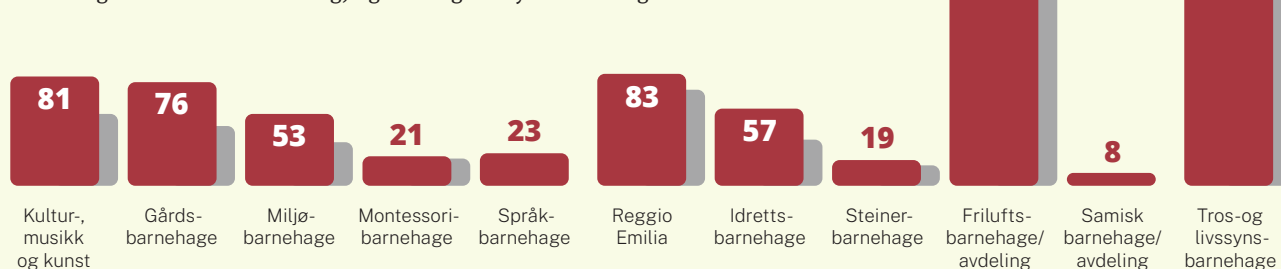
Medlemsmassen i PBL er variert når det gjelder eierskap og organisasjonsform. Ved utgangen av 2020 var seks av ti organisert som selskaper (aksjeselskaper, enkeltpersonsforetak etc). De øvrige er organisert som foreninger (samvirkeforetak etc) og stiftelser. Andelen medlemsbarnehager organisert som selskap har økt med noe over fire prosentpoeng de siste to årene.

Færre blant de minste barnehagene

Det synes å være en økning innenfor de fleste barnehagegrupper sortert på antall årsverk. Unntaket er de aller minste, der særlig nedgangen i antall familiebarnehager har vært stor. For denne landsmøteperioden er det imidlertid vanskelig å bruke antall årsverk som sammenlignbart mål på PBL-barnehagenes størrelse. På grunn av innføring av bemanningsnorm per 1. august 2019 har mange barnehager «rykket opp» et hakk, mer fordi de er blitt større arbeidsgivere enn at de er blitt større barnehager.

Verdifullt mangfold

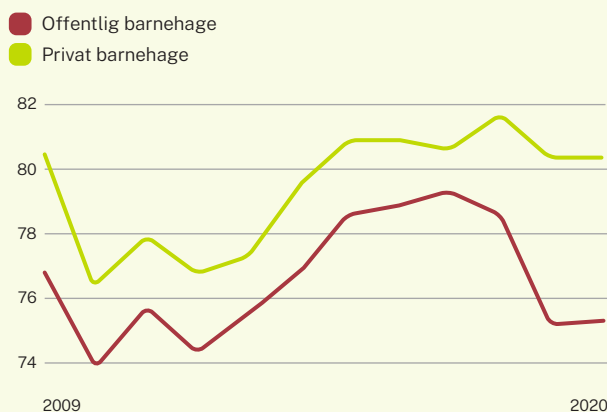
PBL-barnehagene bidrar både med ulik størrelse, pedagogikk, innhold og eierskap til et meget verdifullt mangfold, til glede for både barn, familier og ansatte. Det store antallet barnehager med registrert profil representerer noe av dette mangfoldet. Den største gruppen barnehager med registrert profil er friluftsbarnhager (eller barnehager med friluftsavdeling) og tros- og livssynsbarnhager.

Litt over halvparten driver alene

En stadig større del av medlemsbarnehagene i PBL drives av en barnehageeier som eier flere enn én barnehage. I landsmøteperioden har innmeldingen av 180 barnehager i FUS-familien bidratt til å forsterke tendensen.

Andelen enkeltstående barnehager i PBL har gått ned fra 61 til 53 prosent, mens andelen barnehager som inngår i et konsern med 41 eller flere barnehager har økt fra 26 til 33 prosent i perioden 2018-2020.

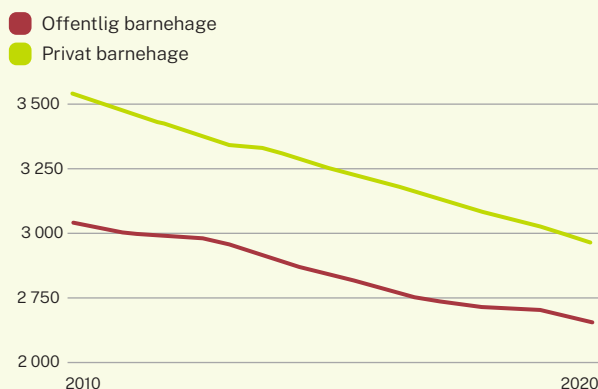

Fornøyde foreldre i norske barnehager

Foreldre er jevnt over veldig godt fornøyde med norske barnehager. Og alle kjente foreldreundersøkelser som er publisert siden 2009, viser at foreldre med barn i private barnehager er litt mer fornøyde en foreldre til barn i kommunale barnehager.

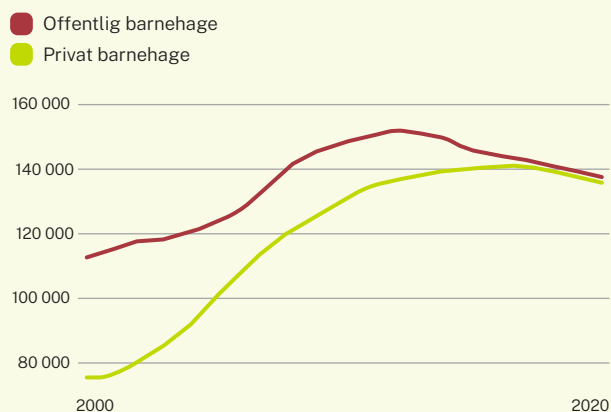
I Utdanningsdirektoratets undersøkelse publisert i 2021 scorer private barnehager 4,6 poeng på en skala fra 1 til 5, mens kommunale barnehager i snitt scorer 4,4. I EPSI Norges undersøkelse fra desember 2020 oppnår private barnehager 80,6 av 100 poeng, mens kommunale barnehager får 75,4 (grafene ovenfor).

Forskjellene, og hva de sier om kvaliteten på tilbudene, skal ikke overvurderes. Men der det er forskjell, går differansen systematisk i de private barnehagenes favør.

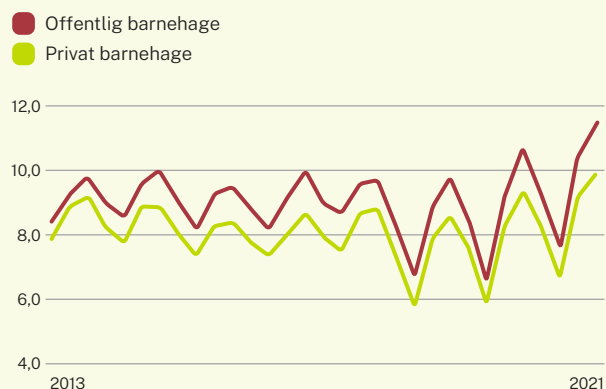
Stadig færre barnehager

Det blir år for år færre barnehager i Norge. I den private delen av sektoren er nedgangen på drøyt 110 barnehager i perioden 2018-2020. Det er blitt 75 færre private familiebarnehager og 37 færre private ordinære barnehager i denne perioden. Antallet åpne barnehager og barnehager med blandet driftsform er relativt stabilt.

Færre barn i kommunale og private barnehager

På grunn av lavere barnekull er det vesentlig færre barn i barnehage nå sammenlignet med for ti år siden. I perioden 2018-2020 er nedgangen på cirka 7.000 barn. I debatten blir det ofte hevdet at mindre barnekull bare fører til nedleggelse av kommunale barnehageplasser. Tallene for de siste årene viser at private barnehager rammes i like stor grad som kommunale av lavere fødselstall.

Private barnehager har lavere sykefravær

Private barnehager har siden 2012 hatt systematisk lavere legemeldt sykefravær enn offentlige barnehager. Etter at fraværet har hatt en viss nedgang over flere år, ble det igjen høyere i 2020 og ved inngangen til 2021. Covid-19-pandemien er en sannsynlig årsak til økningen.

Krevende arbeid for rettferdig finansiering

PBLs vedtatte strategiplan på landsmøtet i 2019 har dannet grunnlaget for PBLs interessepolitiske arbeid i perioden 2019-2021.

Det interessepolitiske arbeidet har i stor grad vært knyttet opp til punktene «Likebehandling av barn gjennom finansiering», «Sikre mangfoldet gjennom kvalitetsmodell» og «Barn fortjener et fritt og uavhengig tilsyn» fra strategiplanen 2019-2021.

Inkludert i dette arbeidet har også vært PBLs håndtering av flere større politiske prosesser:

- **Sommer 2019:**
Innføring av en bemanningsnorm som ikke er blitt finansiert på kommune- og barnehagenivå.
- **Vår/sommer 2019:**
Høring av forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (ny regulering av private barnehager).
- **Høst 2020:**
Regjeringens forslag om kutt i pensjonsforslag, samt vedtak om reduksjon i kapitaltilskudd.
- **Sommer-høst 2021:**
Storberget-utvalgets rapport «Du er henta!»

Siden alle de fire ovennevnte sakene har inneholdt forslag som dramatisk vil forverre rammebetingelsene for private barnehager, har PBL i landsmøteperioden måttet jobbe like mye for å verne om eksisterende rettigheter som for å sette søkelyset på svakhetene ved det eksisterende finansieringssystemet.

Samtidig har særlig PBLs deltakelse i Storberget-utvalget gitt en god arena for å vise frem mulighetene

samfunnet har ved å kunne utvikle kvalitet og mangfold gjennom mekanismene i en ny finansieringsmodell.

Forskjellsbehandling ved bemanningsnorm

I tiden rundt landsmøtet i 2019 var det store endringer i lovverket knyttet til bemanning i barnehagene. Den første bemanningsnormen i sektoren ble innført i 2018, og alle landets ordinære kommunale og private barnehager skulle innfri kravet fra august 2019.

Det fulgte ingen generell ekstra finansiering med det nye kravet. Begrunnelsen for dette var at kommunale barnehager i gjennomsnitt hadde oppfylt normen allerede i 2016 og at normen dermed var finansiert – i gjennomsnitt.

PBLs interessepolitiske arbeid bidro til at Kristelig Folkeparti, som da var et støtteparti for Høyre/Frp-regjeringen, fikk inn ekstra midler til små barnehager i kommuner der kommunale barnehager ikke selv hadde oppfylt bemanningsnormen. Det første året (2018) gikk 60 millioner kroner til private barnehager, og 40 millioner kroner til kommunale.

Det andre året (2019) bidro PBL til at en større del av potten gikk til private barnehager. Fordelingen var 215 millioner kroner til private barnehager og nærmere 50 millioner kroner til kommunale barnehager.

Det tredje og siste året med overgangsordning (2020) fikk private barnehager hele ekstrabevilgningen på 111 millioner kroner.

Regjeringen har med dette lagt til grunn at bemanningsnormen er fullfinansiert. Men PBL har ved flere anledninger dokumentert at dette ikke er tilfelle. En rekke barnehager som ikke har falt inn under ordningen, har de siste årene måttet bruke penger som ellers kunne vært brukt til kvalitetsutvikling på andre områder, til å oppfylle lovfestede krav.

I tillegg er private barnehager mange steder fortsatt underfinansiert som følge av at finansieringen følger kostnader i kommunale barnehager med to års etterslep.

Dette siste temaet var blant annet oppe i en åpen høring i Trondheim kommune i februar 2020. PBL deltok der for å legge frem dokumentasjon på at private barnehager i Trondheim ikke får full finansiering for bemanningsnormen før i 2022. For PBL har det vært viktig å jobbe for alternativer til dagens system med toårig etterslep ved innføring av nye krav, ettersom det strider mot prinsippet om likebehandling av barn og barnehager.

I forbindelse med stortingsvalget 2021 har flere partier lagt frem ambisjoner om å skjerpe bemanningsnormen og/eller pedagognormen i kommende stortingsperiode. PBL forutsetter

at det følger med samtidig finansiering, både i kommunale og private barnehager, dersom dette blir en realitet.

Høring om nye reguleringer

Våren 2019 sendte regjeringen en rekke forslag til ny regulering av private barnehager ut på høring. Forslagene var utarbeidet med sikte på å sikre legitimitet for private barnehager. PBLs konklusjon var at organisasjonen er enig i intensjonene og noen av forslagene, for eksempel:

- Forslag om at det som hovedregel skal være forbud mot å eie eller drive annen virksomhet i samme rettssubjekt som barnehager.
- Forslag om å flytte ansvaret for å føre økonomisk tilsyn ut av kommunene og til et nasjonalt organ.
- Forslag om at både barnehager, eiere og eiers nærstående skal ha plikt til å legge frem alle opplysninger som tilsynsmyndigheten trenger for å føre økonomisk tilsyn.
- Forslag om reaksjoner på brudd på regelverket om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling.
- Forslag om krav til stedlig leder og vikarbruk.
- Forslag om meldeplikt ved nedleggelse, eierskifte eller andre store organisatoriske endringer.

Imidlertid mente PBL regjeringen bommer med flere av de andre forslagene:

- Forslag om å justere ned pensjonspåslaget fra 13 til 9 eller 11 prosent.
- Forslag som åpner for at kommuner skal kunne stille vilkår om at nye private barnehager skal være ideelle for å få tilskudd.
- Forslag om at det skal kreves at hver privat barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt.
- Forslag om å forby private barnehager å ta opp lån på andre måter enn i et finansforetak.

I PBL jobbet både styret og flere avdelinger i administrasjonen med å belyse de ulike forslagene til

Representanter fra PBL og arbeidstakerorganisasjonene Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Delta møtte høsten 2019 daværende kunnskapsminister Jan Tore Sanner (H) for å advare mot å kutte i pensjonspåslaget uten grundig å utrede treffsikkerheten i finansierungsordningen som helhet.

reguleringsendringer i et grundig høringssvar. I tillegg fikk PBL ekstern hjelp fra ett av landets fremste kunnskapsmiljøer på pensjon, Lillevold & Partners, til å dokumentere at forslaget om kutt i pensjon bygget på misvisende tall.

På bakgrunn av blant annet den dokumentasjonen som PBL la frem i høringsprosessen, valgte daværende kunnskapsminister Jan Tore Sanner å utsette fremleggelsen av nye lovforslag og i stedet hente inn mer kunnskap, blant annet om pensjon.

Lovproposisjonen ble ytterligere forsinket etter at pandemien traff oss alle.

Senere er det gjort noen vedtak og lagt frem noen forslag helt eller delvis basert på innhold i høringsnotatet. Viktigst er:

- Opprettelse av nasjonalt økonomisk tilsyn fra 1. januar 2022.
- Lovforslag om regnskapsmessig skille mellom private barnehager som drives innenfor samme rettssubjekt.

- Forslag om å justere pensjonspåslaget fra 13 til 11 prosent. Se under. Det er ventet at en ny rødgrønn regjering kommer til å jobbe videre med nye reguleringer av private barnehager. Hvilken retning dette arbeidet vil ta, er per oktober 2021 ikke klart.

Forslag om kutt i pensjonspåslag og vedtak om kutt i kapitaltilskudd

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2021 var det foreslått et kutt i pensjonspåslaget til private barnehager, fra 13 til 11 prosent av lønnsgrunnlaget i kommunale barnehager.

Barnehager utenfor konsern skulle få bedre tid til å tilpasse seg nytt pensjonspåslag. Men fra 2023 var planen at det skulle gjelde for alle ordinære private barnehager. Dette skulle ha en effekt på 215 millioner kroner i 2021 og 350 millioner kroner fra 2023.

>>>

PBL ga tydelig uttrykk for at forslaget var urimelig. Dette var det to grunner til:

1. Forslaget bygget på tall fra et notat utarbeidet av BDO fra 2019, der konklusjonen var at private barnehager ble overfinansiert på pensjon med en milliard kroner i året. PBL hadde fått noen av de fremste miljøene i Norge, aktuarfirmaet Lillevold & Partners og pensjonsleverandør Storebrand, til å gjennomgå tallmaterialet, og begge hadde konkludert med at det inneholdt betydelige feil og mangler.

2. Forslaget bygget ikke på en helhetlig gjennomgang av treffsikkerheten til finansieringssystemet. Altså ble det ikke tatt hensyn til om barnehagene eventuelt er underfinansiert på andre områder enn pensjon.

I arbeidet med å stoppe forslaget samarbeidet PBL med arbeidstakerorganisasjonene i sektoren. Disse delte PBLs bekymring for hvordan et slikt kutt

ville kunne påvirke barnehagenes evne til å opprettholde de gode lønns- og pensjonsvilkårene som kjennetegner sektoren.

PBL ba medlemsbarnehagene dele sine betraktninger om hvilke konsekvenser et kutt i pensjonspåslaget ville få for den enkelte barnehage. I løpet av kort tid fikk vi flere hundre svar som gjorde inntrykk, både på styret og administrasjonen i PBL, men også de politikerne som vi delte barnehagenes beskrivelser med. I starten av november 2020 gikk PBL, Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Delta i møte med kunnskapsminister Guri Melby for å legge frem problemstillingen. Parallelt jobbet PBL inn mot viktige politiske partier på Stortinget. Fremskrittspartiet fikk her en nøkkelrolle, ettersom regjeringen ville søke støtte derfra for å få flertall for et statsbudsjett.

I tillegg delte PBL også mye informasjon med medlemsbarnehagene, og gjennom

barnehagene ble også foreldre engasjert i denne saken. PBL laget blant annet en animasjonsfilm som enkelt forklarte saken. Og til tross for smittevernstilltak organiserte PBL den 19. november en landsdekkende markering i form av en «foreldrekafe».

I mellomtiden hadde regjeringen også vedtatt et kutt i kapitaltilskuddene med om lag 245 millioner kroner til private barnehager for 2021. Begrunnelsen for kuttet var at rentene og den generelle kostnadsveksten var lavere enn før, delvis på grunn av pandemien.

PBL argumenterte for at vedtaket ble tatt på sviktende grunnlag. Selv om de flytende rentene er lave, vil veldig mange barnehager ikke nyte godt av dette, enten fordi de leier lokaler eller fordi de har bundet renten.

Og når et kutt på 245 millioner kom på toppen av et kutt på 215/350 millioner kroner i pensjon, og dette i en situasjon der mange private barnehager ikke hadde fått finansiert en innført bemanningsnorm, argumenterte PBL politisk for at det var tid for å dra i nødbremsen.

All innsatsen fra PBL og medlemsbarnehagene bar frukter. 1. desember ble det kjent at Fremskrittspartiet og regjeringen hadde blitt enige om å stoppe det foreslåtte kuttet i pensjonspåslaget. Kuttet i kapitaltilskudd ble reversert, i første omgang for et halvt år. Og da saken igjen kom opp ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett, ble regjeringen og Frp enige om å holde kapitaltilskuddet på 2020-nivå ut 2021.

I Solberg-regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022, er kutt i pensjonstilskudd igjen blitt et tema.

Storberget-utvalget og rapporten «Du er henta!»

I forbindelse med enigheten om statsbudsjettet for 2021 besluttet

Medlemsbarnehagene sto for en fantastisk mobilisering i protesten mot regjeringens forslag til kutt i pensjonspåslaget. Saken endte i forhandlingene om statsbudsjettet med at det foreslåtte kuttet ble strøket.

regjeringen å sette ned et hurtigarbeidende utvalg som skulle utrede finansieringen av private barnehager. Oppdraget gikk både ut på å beskrive situasjonen, peke på fordeler og ulemper ved dagens finansieringsordning, samt legge frem konkrete forslag til endringer. Det partssammensatte utvalget ble satt ned i februar og ble ledet av statsforvalter Knut Storberget i Innlandet. Utvalget bestod ellers av KS, PBL, Virke, Fagforbundet og Utdanningsforbundet.

Arbeidet i utvalget ble gjort i løpet av tre hektiske måneder. PBL hadde én representant i utvalget, men administrasjonen bidro i tillegg med grundig dokumentasjon og skrivearbeid. Slik bidro PBL til å nyansere historiefortellingen om de private barnehagene på en helt annen måte enn det som er blitt gjort i tidligere arbeider om sektoren.

Likevel ble det tidlig klart at PBL kom til å utgjøre et mindretall i utvalget. De andre deltakerne i utvalget jobbet frem et forslag til finansieringssystem som, etter PBLs klare vurdering, er mer siktet mot å tjene økonomien til kommunene enn kvalitetsutviklingen i barnehagesektoren. Dette kunne PBL ikke være med på, og det var derfor ikke grunnlag for enighet i utvalget.

I stedet på å forsøke å flikke på flertallets modell, valgte PBL å modifisere vårt tidligere forslag til finansieringsmodell, «Regulering ved finansiering», til å svare på flere av de utfordringene som preger det politiske ordskiftet om barnehagesektoren. Av disse kan vi nevne:

- Større demokratisk kontroll og styring over barnehagesektoren som helhet.
- De særlige utfordringene som mange små barnehager opplever.

PBLs modell heter «Kvalitets- og mangfoldsmodellen» og ble i Storberget-rapporten presentert som et alternativ til flertallets «Lokal samhandlingsmodell».

Under Arendalsuka i 2021 ledet PBLs faste konferansier Trude Teige et politisk seminar om Storberget-utvalget. Robert Ullmann (Kanvas), Hans Fredrik Grøvan (KrF), Marit Knutsdatter Strand (Sp) og Mathilde Tybring-Gjedde (H) var blant dem som deltok.

Rapporten ble i juni 2021 sendt ut på høring, med høringsfrist 1. oktober. PBL har gjennom sommeren og høsten 2021 brukt betydelige ressurser på å argumentere for vår modell og mot modellen til utvalgsflertallet – og til å informere medlemsbarnehagene og andre aktører slik at mange berørte kan ytre seg og levere høringsssvar.

Dette har vært ekstra viktig ettersom både Arbeiderpartiet og SV i sine første reaksjoner på Storberget-rapporten har ytret seg positivt om utvalgsflertallets modell, og for at sektorens bekymringer derfor blir en del av bakteppet ved utformingen av politikken til en ny rødgrønn regjering.

Ikke minst har det vært viktig for PBL å synliggjøre at utvalgsflertallets modell både vil svekke barnehagenes rett til økonomisk likeverdig behandling og foreldrenes rett til å velge den barnehagen de foretrekker for sine barn.

Under Arendalsuka i august arrangerte PBL et politisk seminar om Storberget-rapporten.

Der deltok representanter for privat barnehagesektor, Kristiansand kommune og stortingsrepresentanter – i tillegg til PBLs Anne Lindboe, KS-styreleder Bjørn Arild Gram og Velferdstjenesteutvalgets leder Kåre Hagen.

Det interessepolitiske arbeidet i forbindelse med Storberget-rapporten har vært betydelig. I tillegg til at vi har bidratt med informasjon til rikspolitikere, medlemsbarnehager og lokallag, har PBL i denne fasen jobbet målrettet mot enkeltkommuner for å sikre en mest mulig opplyst vurdering av utvalgets to ulike forslag til fremtidig finansiering.

I flere viktige kommuner har PBL og medlemsbarnehagene også lyktes med enten å få kommunen til å støtte vår modell, eventuelt peke på spørsmål som må utredes nærmere i begge modellene.

I høringen var det et overveldende flertall for PBLs Kvalitets- og mangfoldsmodell.

Viktig ambisjon om barnas verneombud i alle landets barnehager

På landsmøtet i 2019 ble det vedtatt at PBL skal jobbe for at alle landets barnehager skal ha et barnas verneombud.

Barnas verneombud har ekstra kompetanse om å se og hjelpe sårbare barn i barnehagen. I løpet av landsmøteperioden er mange hundre barnehager kommet i gang med dette viktige arbeidet.

Arbeid for sårbare barn i barnehagene var et hovedelement i strategiplanen som ble vedtatt på landsmøtet i 2019:

«De første årene er de viktigste i et barns liv når det gjelder hjernens utvikling. Måten vi omgås barn på, og de erfaringer vi gir barnet, har stor betydning for barnets følelsesmessige utvikling og evne til å lære. En god start er avgjørende for hvordan barnet vil fungere senere i livet. Dessverre er det ikke alle barn som vokser opp under gode forhold, blant disse finner vi de mest sårbare barna.

PBLs medlemsbarnehager utgjør en vesentlig del av barnehetilbudet, og sammen har vi en unik mulighet til å hjelpe disse barna. Barnehagen skal bidra til at alle barn får en god start i livet.

PBLs hovedsatsing de neste to årene blir å legge til rette for at alle medlemsbarnehager er trygge for barn, med ansatte som fanger opp sårbare barn og sørger for at de får den hjelpen de trenger.»

Barnas verneombud

Barnas verneombud er et nasjonalt tverrfaglig kunnskapsløft i barnehagene.

Satsingen skal heve kompetansen til landets barnehageansatte for å kunne forebygge, varsle og bidra til å hjelpe de minste og mest sårbare i samfunnet innenfor følgende tre områder:

- Vold og overgrep
- Barnehagemiljø, mobbing og krenkelser
- Barn med behov for spesiell tilrettelegging

Den i barnehagen som får tildelt rollen som barnas verneombud skal få ekstra kompetanse om sårbare barn. Barnas verneombud skal være en ressursperson i barnehagen for barna, kolleger, daglig leder og foreldrene. Satsingen Barnas verneombud er ingen ny funksjon eller ny ansatt, men rollen tildeles en pedagog som skal jobbe systematisk med området livsmestring og helse i rammeplanen.

Vold og overgrep

Innhold: Stine Sofie Barnehagepakke

Pedagoger i Stine Sofies Stiftelse har utviklet opplæringsprogrammet Stine Sofie Barnehagepakke, som er spesielt tilpasset satsingen Barnas verneombud.

I januar i 2020 startet piloteringen

av Stine Sofie Barnehagepakke i 120 barnehager. Høsten 2020 ble piloten utvidet med ytterlige 200 barnehager, i samarbeid med Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Programmet har fått svært gode tilbakemeldinger fra deltakerne, og resultatene er oppsiktsvekkende. I Bodø deltok alle barnehagene i Stine Sofie Barnehagepakke. Barnevernet har i etterkant registrert en tredobling i antall bekymringsmeldinger fra barnehagene.

Høsten 2021 startet utrulling av alle landets barnehager ved hjelp av statlige midler. Gjennom PBLs satsing har vi i landsmøteperioden gitt opplæringstilbudet til 1.000 ansatte i 500 barnehager i områdene Lillestrøm, Stavanger og Bergen.

Barnehagemiljø, mobbing og krenkelser

Innhold: Kompetansehevingsprogrammet Barnehagemiljø, mobbing og krenkelser

Kompetansehevingsprogrammet utvikles i samarbeid med Høgskolen i Innlandet og Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager (NKFB).

NKFB har i samarbeid med Læringsmiljøsentret utarbeidet innsiktsrapporten om mobbing i norske barnehager. Hovedfunnene i denne kartleggingen viser at

Kari Sunde og Kirsten Dyve Samuelson i Natvigheia barnehage var blant de første som testet ut undervisningsopplegget for Barnas verneombud.

barnehagene har god oversikt over hvordan de skal jobbe forebyggende mot mobbing, men at de ikke er like trygge på hvordan de skal håndtere mobbing i barnehagen.

Med bakgrunn i denne innsikten har PBL inngått et samarbeid med Høgskolen i Innlandet og Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager om kompetansehevingsprogrammet Barnehagemiljø, mobbing og krenkelser i Barnas verneombud.

Programmet blir fra høsten 2021 pilotert til 180 barnehager i Oslo og Viken, de samme barnehagene som gjennomførte Barnas verneombud del 1 høsten 2020.

Barn med behov for spesiell tilrettelegging

PBL har i mange år jobbet for å bedre rettighetene til barn med behov for spesiell tilrettelegging. Etter at nytt regelverk trådte i kraft høsten 2016, er PBLs erfaring at mange av barns rettigheter ikke ivaretas på en god nok måte.

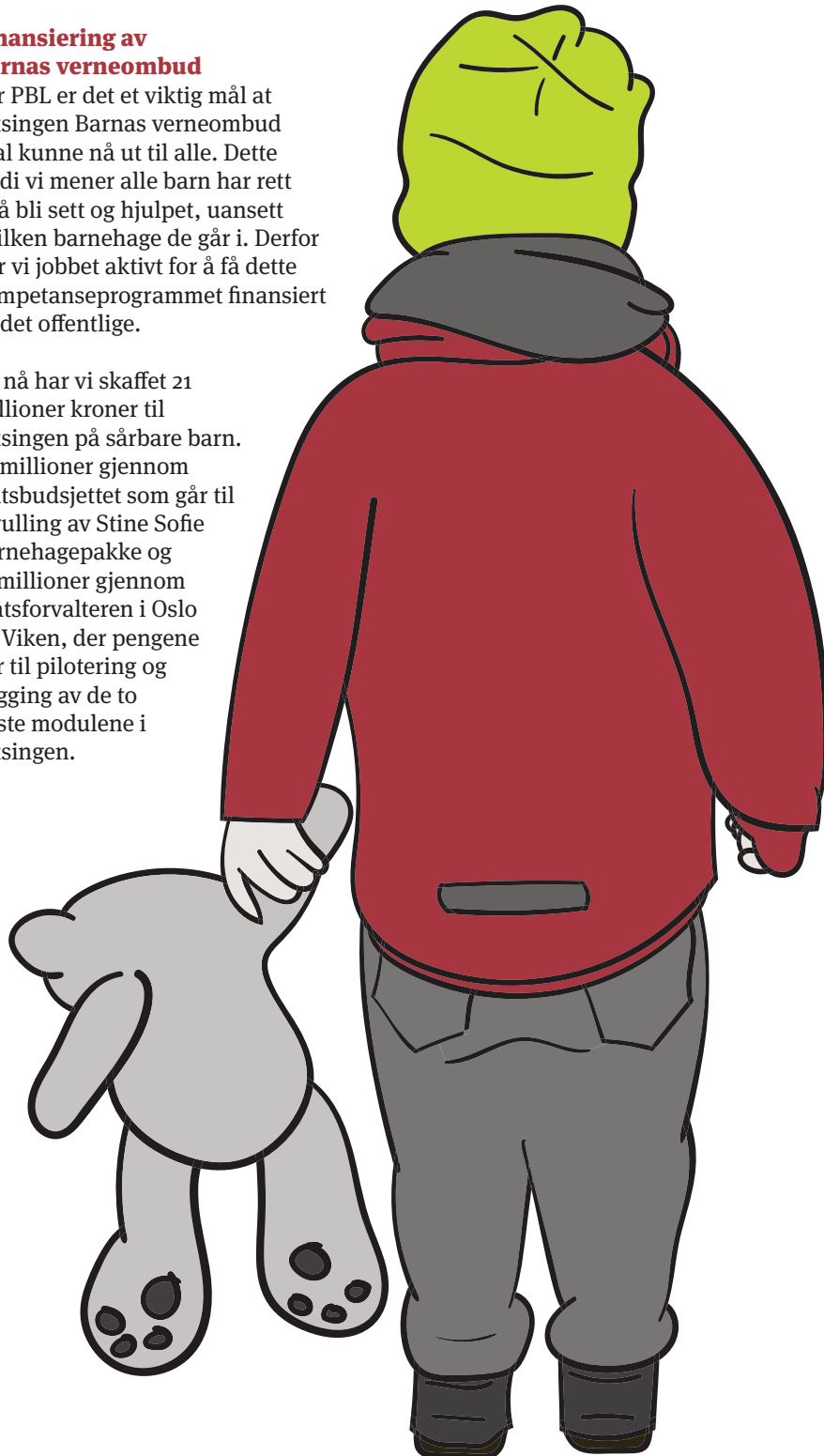
Med stortingsmelding 6 (2019-2020) «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO», og lovnadene fra regjeringen om et stort og varig kompetanseløft på det spesialpedagogiske området, mener vi at PBLs satsing kommer på rett tidspunkt.

PBL har inngått et samarbeid med Høgskolen i Innlandet om et kompetansehevingsprogram om barn med behov for spesiell tilrettelegging. Utviklingen av dette programmet er i startgroppen og skal etter planen piloteres ut til barnehagene høsten 2022 og med full utrulling til alle barnehagene fra høsten 2023.

Finansiering av Barnas verneombud

For PBL er det et viktig mål at satsingen Barnas verneombud skal kunne nå ut til alle. Dette fordi vi mener alle barn har rett til å bli sett og hjulpet, uansett hvilken barnehage de går i. Derfor har vi jobbet aktivt for å få dette kompetanseprogrammet finansiert av det offentlige.

Til nå har vi skaffet 21 millioner kroner til satsingen på sårbare barn. 10 millioner gjennom statsbudsjettet som går til utrulling av Stine Sofie barnehagepakke og 11 millioner gjennom Statsforvalteren i Oslo og Viken, der pengene går til pilotering og bygging av de to neste modulene i satsingen.

Private barnehager i det politiske ordskiftet

Også i denne landsmøteperioden har det tidvis vært mye debatt om private aktører i velferden.

PBL jobber hver dag for å gjøre denne debatten så faktabasert som mulig. I løpet av landsmøteperioden er tendensen at det er flere positive mediasaker om private barnehager og PBL.

Den politiske debatten handler om private aktørers rolle i mange ulike velferdssektorer, men hvor barnehagene både i antall virksomheter og antall ansatte er størst – og derfor tar en del plass.

Temaet private aktører i offentlig velferd synes velegnet for å synliggjøre skillet langs høyre-venstre-aksen i norsk partipolitikk. Både nasjonalt og i mange kommuner kommer det jevnlig politiske, ofte ideologisk baserte, utspill knyttet til barnehager og andre private virksomheter innen velferden.

I tillegg har private barnehager kommet på den nasjonale dagsorden i mediene ved flere sammenhenger:

- Våren 2019 la regjeringen ut en rekke forslag til endringer i reguleringene av private barnehager ut på høring.
- Foran lokalvalget i september 2019 var private aktører i velferden et sentralt tema.
- Høsten 2020 foreslo regjeringen å redusere pensjonspåslaget til private barnehager fra 13 til 11 prosent, og samtidig redusere kapitaltilskuddene til private

barnehager med 240 millioner kroner.

- Senhøsten 2020 overleverte Velferdstjenestevalget frem sin 600 siders rapport om private tilbydere innenfor offentlig finansiert velferd til regjeringen.
- Private aktører i velferden var igjen et tema i valgkampen foran stortingsvalget høsten 2021, men ikke i så stor grad som foran de to foregående valgene.

PBL deltar aktivt

Som interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for mer enn 2.100 private barnehager er PBL en stor aktør i en sektor som har stor offentlig interesse. En sektor som hvert år får mer enn 20 milliarder kroner i offentlige tilskudd må regne med at det både stilles krav og kritiske spørsmål. PBL hilser derfor debatten om de private barnehagenes rolle i samfunnet velkommen.

Debatten må imidlertid være helhetlig og faktabasert. Vi opplever i for stor grad at det offentlige ordskiftet bygger på myter, enkeltteksempler, misforståelser og ideologi. PBL bruker derfor mye ressurser på å formidle dokumenterbare fakta og på den måten korrigere bildet som noen ganger tegnes.

Dette arbeidet skjer både gjennom debattinnlegg, kronikker og intervjuer/debatter

i media, og gjennom aktiv informasjonsformidling til sentrale politikere, journalister, PBLs lokallag og andre meningsbærere.

Overforenkling

I den offentlige debatten forsøker enkelte å gjøre et skarpt skille mellom ulike deler av sektoren. Dette skillet representerer etter PBLs syn en overforenkling som ikke tjener kvalitetsutviklingen i sektoren.

PBL representerer barnehager som har valgt å organisere sine virksomheter ulikt. Medlemsbarnehagene har, uavhengig av organisasjonsform, vært sterkt delaktige i en av tidenes mest vellykkede velferdsreformer i Norge. Vi er opptatt av at alle gode barnehager, også i fremtiden, skal ha muligheter til å kunne utvikle kvalitet til beste for barn, familier, ansatte og samfunnet for øvrig.

Derfor er det viktig for PBL å få frem budskapet om at barnehager skal måles på kvalitet og på hvordan de bidrar til å oppfylle barnehagenes samfunnsoppdrag, og ikke på hvordan virksomheten er registrert i Brønnøysundregistrene.

Lett tilgjengelige fakta i Barnehagemonitor

For å gjøre fakta lettere tilgjengelig både for barnehager, journalister, politikere og andre med særlig interesse for barnehagesektoren, etablerte PBL i mai 2019 fakta-nettstedet Barnehagemonitor.

Ved bruk av offentlig tilgjengelige kilder og tall rapporterer nettstedet fortløpende om utvikling og status i sektoren på en del sentrale områder som tilskudd og økonomi, lønn og pensjon, bemanning og sykefravær, foreldretilfredshet og tilsyn. Barnehagemonitor har bidratt til å forenkle og systematisere informasjonsarbeidet. Veldig mange av de spørsmål som media og politikere har om sektoren, finnes det lett tilgjengelig svar på der.

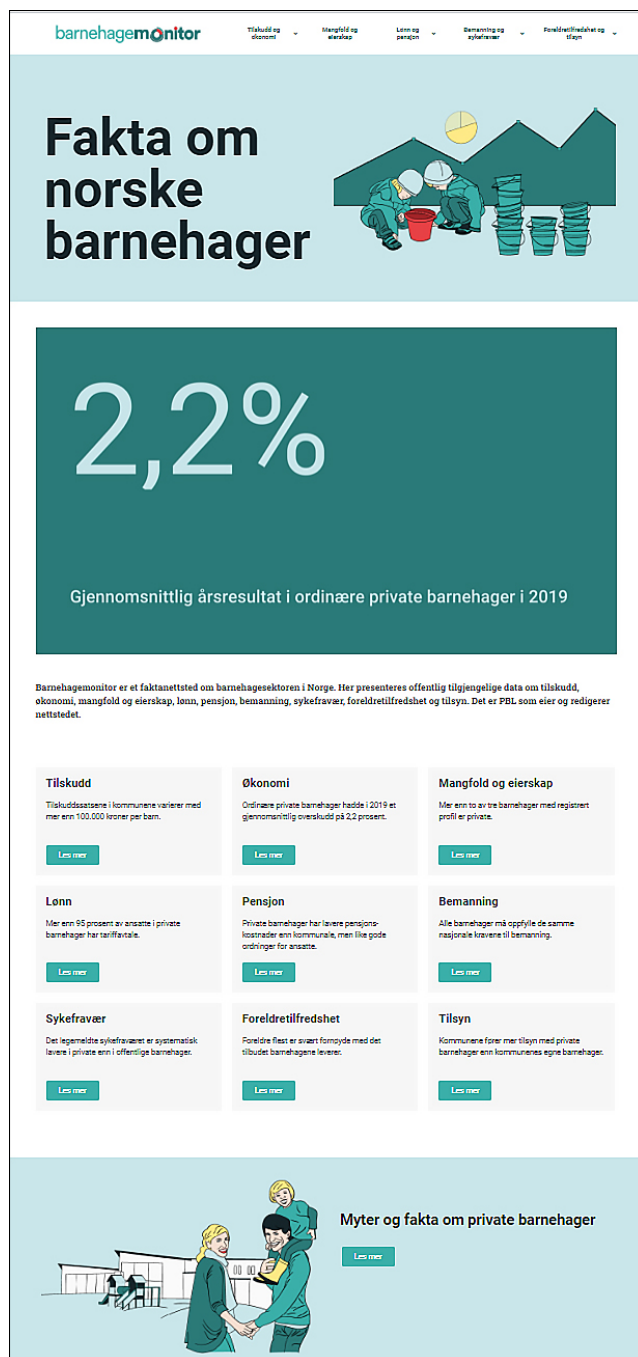
Vi oppfordrer derfor medlemsbarnehagene til å gjøre seg kjent med verktøyet slik at de som ønsker, er godt rustet til å kunne bidra til et faktabasert ordskifte der dere bor.

Mer positiv omtale i media

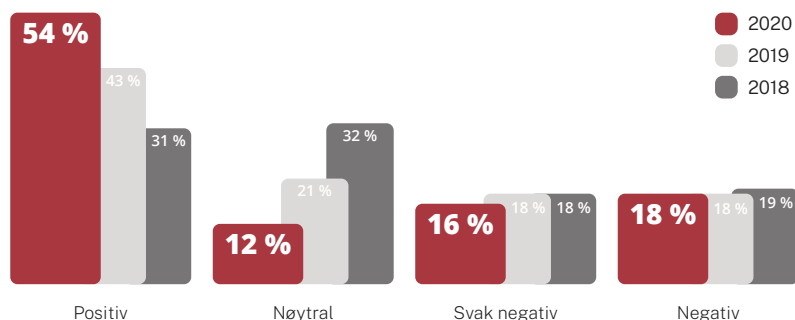
En medieanalyse foretatt på oppdrag fra PBL vinteren 2021 viser at andelen mediasaker som er vinklet slik at private barnehager omtales positivt, er økende.

Mens andelen positiv medieomtale var på henholdsvis 31 og 43 prosent i 2018 og 2019, var den på 54 prosent i 2020. Andelen oppslag med negativ omtale er i denne perioden relativt stabil (37 %, 36 % og 34 %). Økningen i positivt vinklede saker går først og fremst på bekostning av andelen saker som er nøytralt vinklet.

I den samme medieanalysen fremgår det at omtalen av PBL også er blitt gradvis mer positiv de siste årene. Andelen saker der omtalen av PBL oppfattes som positiv var i 2018 40 prosent. For 2019 og 2020 var tallene 47 og 51 prosent. Saker der omtalen av PBL er negativt ladet var disse årene henholdsvis 14 (2018), 20 (2019) og 11 prosent (2020).

Barnehagemonitor er PBLs faktanettsted, som inneholder statistikk bygget på offentlig tilgjengelige tall fra og om barnehagesektoren.

I løpet av perioden 2018-2020 har en større andel av nyhetsdekningen av private barnehager blitt positiv.

Alltid tilgjengelig for medlemmene

Medlemsrådgivingen er på mange måter hjertet i PBL. Arbeidsgiveravdelingen tar daglig imot en rekke henvendelser fra medlemsbarnehagene om tema som for eksempel ansiennitet, ammefri, oppsigelser og forsikring.

I landsmøteperioden har pandemien gitt særlig stor pågang på telefon og e-post. Men også innføringen av Barnehagepensjon har ført til mange henvendelser.

Da landet stengte ned 12. mars 2020, gjorde arbeidsgiveravdelingen i PBL det motsatte: Det ble utvidet åpningstid på telefon, slik at alle medlemsbarnehager raskt skulle få råd og veiledning om ulike problemstillinger.

I denne fasen bidro arbeidsgiveravdelingen aktivt til innholdet i en utvidet medlemsrådgivning på pbl.no. Dette var ønskelig, både for at medlemsbarnehagene skulle få tilgang på oppdatert rådgivning gjennom de kanalene som de foretrekker, og for at barnehager som tok direkte kontakt, skulle få raskt svar.

Og mens administrasjonen i PBL som hovedregel tar ut opptjente fridager i den stille uke, sørget arbeidsgiveravdelingen for at medlemsbarnehager skulle kunne kontakte PBL de dagene også.

Avtalen med arbeidstakerorganisasjonene om en ny pensjonsordning – barnehagepensjon – har vært en annen sentral del av rådgivingen i landsmøteperioden.

Også på dette området har PBL tilstrebet å gi gode svar i rådgivingsartikler og spørsmål/svar-sider på pbl.no. Men i tillegg har en rekke barnehager henvendt seg til direkte til forsikringsrådgiverne med spørsmål om overgangen fra de gamle ytelses- og innskuddspensjonene til hybridpensjonsordningen.

Ut over dette er det aller mest ulike spørsmål om tariff som kommer direkte til rådgiverne, for eksempel om tema som ansiennitet, lønn, sykepenger og amming i arbeidstiden.

I løpet av landsmøteperioden har PBL foretatt en omorganisering, med mål om å styrke medlemsrådgivingen.

PBL har samlet alle som gir råd om barnehagedrift i en avdeling. Både rådgivere, advokater, og forsikringsrådgivere er nå samlet i arbeidsgiveravdelingen. Dette for å sørge for mer kraft og bedre samordning av rådgivningsarbeidet. I tillegg har den nye organiseringen av arbeidet økt evnen til å koordinere samarbeid med andre ressurser i organisasjonen.

Arbeidsgiveravdelingen består i dag av 18 ansatte.

SITATER FRA PBLs MEDLEMSUNDERSØKELSE 2021

Dere er et supert team og oppmuntrende, støttende og svært kompetente. Det er alltid humor, støtte, både faglig og medmenneskelig. Den kombinasjonen er den beste. Alltid blir jeg satt over til ekspertene på områder jeg søker råd på. Dere gjør hverdagen min tryggere og det er så godt å vite at dere står oss bi.

Arbeidsgiveravdelingen i PBL består av rådgivere, jurister og forsikringsrådgivere.

Fra 2021 er medlemsrådgivingen utvidet ytterligere. Gjennom et samarbeid med PBLs datterselskap Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager (NKFB) kan barnehager ta kontakt for å få råd om ikke bare administrative spørsmål og arbeidsgiverspørsmål, men også om barnehagefaglige og pedagogiskfaglige spørsmål.

PBL tilstreber seg alltid å være en best mulig støttespiller for arbeidsgiverne i barnehagesektoren.

Tilbakemeldingene i medlemsundersøkelsen i 2021 tyder på at de fleste medlemsbarnehagene mener PBL gjør en god jobb på dette området.

På spørsmål om hvor fornøyde eller misfornøyde barnehagene er med PBLs hjelp i typiske arbeidsgiverspørsmål, scorer PBL

mellom 5,0 og 5,4 på en skala fra 1 til 6.

Likevel er det viktig å identifisere de forbedringspunktene som medlemsbarnehagene peker på. Dette er noe PBL tar på høyeste alvor og som det blir jobbet videre med i kommende landsmøteperiode.

PBL skal i sin medlemsrådgiving leve opp til organisasjonens verdier Personlig, Bærekraftig og Løsningsorientert. I en tid da flere andre organisasjoner beveger seg bort fra personlig kontakt, skal digital rådgivning i PBL være et supplement til, ikke en erstatning for, den personlige rådgivingen.

Medlemsbarnehagenes bruk av pbl.no har i landsmøteperioden vært større enn noen gang før. Den første tiden av pandemien opplevde PBL at behovet for informasjon

via våre digitale kanaler nærmest eksploderte.

I 2019 og 2020 var det henholdsvis 689.607 og 1.821.768 sidevisninger på pbl.no.

Informasjon til medlemmene blir også sendt jevnlig ut med nyhetsbrev via e-post. I 2019 og 2020 har PBL sendt ut henholdsvis 61 og 108 nyhetsbrev til medlemmer og andre som har meldt seg som mottakere av denne tjenesten.

PBL bruker i tillegg sosiale medier og andre digitale flater for å nå ut med viktige budskap til medlemsbarnehagene.

Senere har PBL gjennomført flere digitale medlemsmøter via vår nye plattform PBL Campus.

Får alltid gode svar når jeg ringer, og opplever at om svaret ikke er klart med en gang, så sjekker de alltid ut for å finne gode svar.

Jeg er ekstremt imponert over hvor raske tilbakemeldinger jeg får, samt hvor raskt det går å bli videresendt til den med «riktig/best» kompetanse på området jeg spør om.

Mer enn 50 barnehageeiere deltok i september 2021 på den aller første fysiske eiernettsamlingen i PBL.

Nyttig møtested for ledere og eiere

Som ledere eller eiere av private barnehager kan det være nyttig å møte likesinnede for å drøfte felles utfordringer og muligheter.

PBL har tilbudt ledernettsverk siden 2016 og eiernettsverk siden 2020.

Ulike ytre omstendigheter har i noen grad påvirket muligheten til å utvikle nettverkene i tråd med ambisjonene i strategiplanen for landsmøteperioden.

På grunn av pandemien har mer enn ønskelig av aktiviteten i nettverkene vært digital.

Forhåpentligvis vil nettverkene fremover ha en blanding av digitale og fysiske møteplasser.

Tilbakemeldingene fra dem som deltar i nettverkene,

indikerer at behovet er der og at nettverksmøtene er nyttige.

Ledernettsverk

PBL Ledernettsverk har vært et tilbud for ledere i PBL-barnehager siden 2016.

For å sikre god oppfølging og stabile nettverk, ble noen av nettverkene slått sammen og det driftes i 2021 to ledernettsverk i PBL med 12-13 deltakere i hvert nettverk.

Nytt nettverk for eiere

Høsten 2020 ble PBL Eiernettsverk startet opp. Eiernettsverket er et strategisk nettverk med eiere av en eller flere private barnehager, der deltakerne tar opp ulike muligheter

og utfordringer i sektoren. Det er rom for lokale problemstillinger, og diskusjoner om hvordan sektoren utvikler seg og hvordan fremtidens barnehagesektor bør se ut.

Det ble gjennomført fem digitale treff med nettverket i 2020/2021.

Høsten 2021 ble det gjennomført samling i Bodø med PBL Eiernettsverk. Her var det over 50 påmeldte, og flere meldte ønske om flere slike initiativ fra PBL.

Det har vært etterspørsel fra flere om tilpassede nettverk som dette i PBL. Disse ønsker vurderes løpende i dialog med medlemsbarnehagene.

Gledelig økning i antall lokallag

Gjennom landsmøteperioden har det vært en økende interesse for etablering og drift av lokallag i PBL. Antall lokallag har økt fra 8 til 27.

Satsingen på PBL lokallag er forankret i strategiplanen, med mål om å styrke mulighetene til lokalpolitisk gjennomslag til medlemsbarnehagenes beste.

PBL lokallags hovedoppgave er å ivareta og tale medlemmenes sak overfor kommunen. I vedtektene fremgår det også at lokallagene skal arbeide til beste for alle PBLs medlemsbarnehager i kommunen, og blant annet bidra til likebehandling mellom private og kommunale barnehager. Lokallagene er bundet av de politiske føringer som gis av PBLs styrende organer.

I landsmøteperioden har lokallagene vært viktige stemmer også i nasjonale prosesser som berører medlemsbarnehagene, knyttet til for eksempel nye reguleringer og kutt i pensjonstilskudd.

Mange stiftelsesmøter er gjennomført digitalt, med støtte fra administrasjonen i PBL. PBL bistår lokallagene med diverse administrative oppgaver, og det er utviklet verktøy for å forenkle arbeidet til lokallagene, blant annet maler og årshjul til bruk i styrearbeidet.

Det er gjennomført flere digitale fellessamlinger for lokallagene, og det planlegges for å gjennomføre to fellessamlinger per år, digitalt eller fysisk. Lokallagene melder at de ønsker mer tid til erfaringsdeling på samlingene.

Lokallagene bidrar positivt til å gi medlemsbarnehagene en sterkere stemme, både lokalt og nasjonalt, og er en viktig del av både medlemsoppfølgingen og det interessepolitiske arbeidet i PBL.

PBL lokallag

	Stiftet	
Bergen	2009	112
Fredrikstad	2009	21
Arendal	2010	26
Sarpsborg	2010	20
Halden	2014	23
Haugesund	2018	22
Karmøy	2018	9
Stavanger	2018	33
Alver	2019	17
Grimstad	2019	16
Kongsberg	2019	14
Vefsn	2020	9
Steinkjer	2020	16
Stjørdal	2020	14
Trondheim	2020	58
Ålesund	2020	35
Stange	2020	9
Lillehammer	2020	15
Gjøvik	2020	8
Øygarden	2020	16
Sandnes	2020	27
Oslo	2020	120
Nittedal	2021	17
Lørenskog	2021	8
Drammen	2021	35
Øvre Eiker	2021	10
Lier	2021	19

Totalt antall medlemmer: 729

Endelig avtale om ny pensjonsordning

Etter flere års arbeid fikk PBL i august 2019 en avtale med fagforeningene om Barnehagepensjon.

Ordningen skal gi de ansatte minst like gode ytelser som i offentlig sektor, og til en forutsigbar pris for barnehagene. Den er allerede trukket frem som et eksempel til etterfølgelse, både for andre tariffområder i barnehagesektoren og for øvrige deler av arbeidslivet.

Innføringen av Barnehagepensjon er den viktigste tariffmessige nyheten siden forrige landsmøte. For PBL er det en selvfølge at ansatte i offentlig finansierte virksomheter har likeverdige lønns- og pensjonsvilkår, uavhengig av om de er ansatt i en kommune eller i en privat bedrift.

PBL har i alle år hatt pensjonsordninger som har tålt sammenligning med ordningene i det offentlige. Ifølge en rapport utarbeidet av aktuarfirmaet Lillevold & Partners i 2017, ville 36 av 40 eksempelansatte fått bedre utbetalinger med PBLs ytelsespensjon enn gjennom den offentlige ytelsespensjonen.

Den gamle ytelsesbaserte pensjonsordningen er imidlertid i ferd med å bli faset ut. I takt med høyere forventet levealder i befolkningen og endringer i ytelsene fra Folketrygden, ville en ytelsesbasert ordning over tid bli altfor kostbar å opprettholde, både i offentlig og privat sektor.

Siden 2014 har PBL derfor jobbet aktivt for å få på plass en ny pensjonsordning for PBLs tariffområde. Det har vært en krevende prosess.

I 2018 ble det enighet om en ny pensjonsordning i offentlig sektor, den såkalte påslagsmodellen. Dette ga partene i PBL-området grunnlag for en reell sammenligning både av prinsipper, ytelser og kostnader: Billedlig talt et kart å navigere etter.

Enigheten i det offentlige satte dermed fart i pensjonsforhandlingene i PBL-området. Før jul 2018 skrev partene under en prosessavtale som la føringer for hva en ny pensjonsavtale skulle inneholde – og dessuten en stram tidsplan med sikte på enighet ved mellomoppgjøret i 2019.

I innspurten av forhandlingene engasjerte partene dessuten en av landets fremste pensjonsekspert Jon Hippe, tidligere FAFO-leder og nåværende direktør for offentlig pensjon i Storebrand Livsforsikring, ble hentet inn som nøytral rådgiver.

26. august 2019 kunne PBL, Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Delta gå ut offentlig med enigheten om ordningen, som fikk navnet Barnehagepensjon.

Det partene var enige om, var i korte trekk følgende:

- Ny alderspensjon gjelder for alle ansatte som er født 1.1.1968 eller senere.
- Partene etablerer en tjenstepensjonsordning basert på et innskuddsbasert opptjeningsystem med opptjening for alle år, og som har en livsvarig og kjønnsnøytral pensjonsutbetaling.
- Ordningen trer i kraft fra 1. januar 2020 og skal ha et årlig innskudd på til sammen 7 prosent av pensjonsgrunnlaget fra første krone (8,07 prosent for kvinnelige arbeidstakere), hvorav 4 prosent dekkes av arbeidsgiver og 3 prosent av arbeidstaker.
- Ansatte som er født 31.12.1967 eller tidligere vil fortsatt tjene opp pensjonsytelser etter samme ordning som før.

PBL og organisasjonene har vært enige om at barnehagenes pensjonskostnader i gjennomsnitt og over tid, skal ligge på om lag samme nivå som den gamle ordningen hadde på avtaletidspunktet.

Men det er ikke til å unngå at det alltid følger en engangskostnad ved å lukke en gammel ordning og etablere en ny. Denne kostnaden er ikke ubetydelig, mange barnehager har opplevd den som krevende.

PBL har i samarbeid med fagforeningene og pensjonsleverandør Storebrand arbeidet for at overgangen skulle

Espen Rokkan og Anne Lindboe i PBL ble i august 2019 enige med Terje Skyvulstad (Utdanningsforbundet), Trond Ellefsen (Delta) og Anne Green Nilsen (Fagforbundet) om ny pensjonsordning.

bli så lite belastende som mulig. Dette ble gjort ved å sette en ny AFP-ordning på vent, og i tillegg tilby barnehagene å betale engangskostnaden over to år.

Fortsatt gjenstår noen uavklarte spørsmål ved fremtidens pensjonsordning i PBL-området. Ett av dem er ny AFP (tidligpensjonsordning). Dette vil sannsynligvis komme opp i forbindelse med forhandlingene om hovedtariffavtale i 2022.

Barnehagepensjon er i flere sammenhenger trukket frem som et forbilde innenfor pensjonsordninger i skjæringspunktet mellom privat og offentlig sektor. Høsten 2020 ble det enighet om at Norlandia-barnehagene skal fase ut sin nåværende innskuddspensjon og i stedet innføre Barnehagepensjon senest 1. januar 2023.

Høsten 2021 gikk ansatte ved teatre og andre scenevirksomheter til streik for å få en pensjonsordning som ligner PBL Barnehagepensjon.

Pensjonsekspert og spesialrådgiver i Fagforbundet, Steinar Fuglevaag, uttalte høsten 2019 følgende om ordningen til Utdanningsforbundets blad Forbundsnytt:

«Avtalen er meget god. Den nye pensjonsordningen vil kunne gi pensjon på samme nivå som det ansatte i kommunale barnehager får, og det er viktig. Og det finnes ingen tariffavtalt ordning av denne størrelsesordenen i privat sektor med denne kvaliteten. I hvert fall ikke i kvinneledende bransjer og med lønnsnivået som er i barnehager.»

Tjenestepensjonen for ansatte i kommunale barnehager, har i gjennomsnitt en kostnad på nærmere 18 prosent (2018-tall) av lønnsgrunnlaget, ifølge innrapporterte tall til kommunenes rapporteringssystem Kostra. Private barnehager får til sammenligning dekket 13 prosent av dette lønnsgrunnlaget til pensjon.

Alle beregninger som er foretatt så langt indikerer at ansatte likevel vil ha minst like gode ytelser med PBLs pensjon som med den offentlige påslagsmodellen. Ordningen er derfor meget god både for barnehagene, for de ansatte og for samfunnet.

Beklageligvis satte regjeringen avtalen i fare høsten 2020 da forslaget om kutt i pensjonspåslag ble lagt frem. Forslaget ville representert et stort tilbakeslag for prinsippet om likebehandling av offentlige og private barnehager. Men takket være engasjement fra blant andre medlemsbarnehagene, fagforeningene og foreldre prioriterte Fremskrittspartiet en reversering av kuttforslaget i forhandlingene om statsbudsjettet i november 2020.

Pensjonspåslaget er i skrivende stund fortsatt under press. Både Storberget-utvalget og Solberg-regjeringen har foreslått svekking av finansieringen av pensjonskostnader i private barnehager.

Dersom dette blir realisert som gjeldende politikk, uten at det først foretas en helhetlig gjennomgang av treffsikkerheten til hele finansieringssystemet, er PBL bekymret for barnehagenes evne til både å ha sunn drift og opprettholde konkurransedyktige ordninger for sine ansatte.

Tilskuddskontroll ga 186 millioner kroner

Hvert år avdekker PBL større eller mindre feil i nesten halvparten av kommunenes beregninger av tilskuddssatser til private barnehager.

For de to siste tilskuddsårene har kontrollen gitt sektoren 186 millioner kroner som ellers ikke ville kommet barna i barnehagene til gode. I tillegg kommer effekten av en historisk høyesterettsdom.

PBL jobber kontinuerlig for å bidra til at medlemsbarnehagene får utbetalt de tilskuddene som de etter loven har krav på. En av oppgavene består i å kontrollere grunnlaget for satsberegningene som kommunene fatter vedtak om senest 31. oktober hvert år.

For at PBL effektivt skal kunne kontrollere om tilskuddssatsene i hver enkelt kommune er riktig, oppfordrer vi medlemsbarnehagene til å sende oss kommunenes satsvedtak så raskt de foreligger.

Svært mange kommuner beregner hvert år feil. Årlig avdekker PBL feil i nesten halvparten av vedtakene som blir kontrollert. I de aller fleste tilfellene beregner kommunene feil i de private barnehagenes disfavør. Men uavhengig av hvilken part som tjener eller taper på feil som gjøres, tar PBL ansvar for å bidra til at feil rettes opp.

I landsmøteperioden har PBLs tilskuddskontroller ført til 186 millioner kroner i økte tilskudd i noen kommuner, og 24 millioner kroner i reduserte tilskudd i andre kommuner. PBL har i mange år jobbet for et

nytt finansieringssystem. Dette er viktig, mest av alt for å kunne sette alle barnehager i stand til å oppfylle nasjonale (og lokale) krav etter hvert som de trer i kraft.

Et finansieringssystem må også være enkelt, forutsigbart og etterprøvbart. At en stor andel av kommunene hvert år beviselig gjør feil i sine tilskuddsberegninger, indikerer at finansieringssystemet er for komplisert. At de fleste feil gjøres i de private barnehagenes disfavør, indikerer at noen kommuner utfordrer prinsippet om økonomisk likeverdig behandling i et forsøk på å spare penger.

At det ikke finnes andre mekanismer enn tilskuddskontroll fra PBL og andre private barnehager for å fange opp feilene, indikerer et behov for tilsyn med kommunenes praksis.

PBL har i forbindelse med høringen om reguleringer av private barnehager sommeren 2019 tatt til orde for at et nasjonalt økonomisk tilsynsorgan for private barnehager bør overta Statsforvalterens oppgave med å behandle klager på kommunenes tilskuddsberegninger. Det er også gode grunner til at dette tilsynsorganet bør få ansvar for å kontrollere kommunenes beregninger av tilskudd til private barnehager.

Arbeidet med å sikre medlemsbarnehagene riktige tilskudd til rett tid er komplekst og omfattende. Alle kommuner skal innen 31. oktober hvert år fatte vedtak om tilskuddssatser for kommende år. Deretter må tall og dokumentasjon gjennomgås og eventuelle klager sendes inn i løpet av tre uker. I enkelte tilfeller tar det flere år før sakene er endelig avgjort.

PBL hadde per 31. desember 2020 medlemsbarnehager i 216 kommuner. Ved årsskiftet hadde PBL fått inn tilskuddssatser fra 179 av disse.

I tillegg til sakene som følger av ferske satsvedtak, har det også i siste landsmøteperiode vært jobbet med flere gamle saker.

Mest omtalt har vært de prinsipielt viktige sakene fra Fredrikstad og Oslo. Fredrikstad-saken ble behandlet av Høyesterett i januar 2021 og endte med en historisk seier (se egen artikkel).

Oslo kommune har varslet retts sak mot staten etter at Fylkesmannen (nå Statsforvalteren) i 2020 ga PBL medhold i hvilke kostnader som skal inngå i beregningsgrunnlaget. En ny tolkningsuttalelse fra Kunnskapsdepartementet fra september 2021 sår tvil om denne konklusjonen. Saken er i starten av oktober 2021 sendt tilbake til Statsforvalteren i Oslo og Viken for ny vurdering.

2019

Økt tilskudd etter klager:	92.438.399,-
Redusert tilskudd etter klager:	20.960.683,-
Sum effekt etter feilberegninger:	113.399.082,-

2020

Økt tilskudd etter klager:	93.796.936,-
Redusert tilskudd etter klager:	2.935.325,-
Sum effekt etter feilberegninger:	96.732.261,-

Historisk seier i Høyesterett

En enstemmig Høyesterett slår fast at Fredrikstad kommune har gjort feil i tilskuddsberegningene for private barnehager i 2014 og 2015.

Dermed ble det i januar 2021 satt endelig punktum for en svært langvarig og krevende sak av stor betydning for private barnehager over hele landet.

En enstemmig Høyesterett slår fast at måten Fredrikstad kommune har beregnet tilskudd på, ikke har vært i samsvar med forskriftens krav om likeverdig behandling av kommunale og private barnehager. Stridens kjerne var hvordan fire spesialavdelinger i tre kommunale barnehager i Fredrikstad påvirker beregningen av tilskudd til private barnehager.

Fredrikstad kommune har trukket personalkostnadene fra disse avdelingene ut av de kommunale kostnadene som danner tilskuddsgrunnlaget. Samtidig har kommunen regnet inn barna fra spesialavdelingene i regnestykket over kostnader per ordinære heltidsplass i kommunale barnehager.

PBL og medlemsbarnehagene i Fredrikstad valgte å prøve saken for retten for å få en avklaring rundt de prinsipielle sidene ved saken. Både i tingretten og i lagmannsretten tapte barnehagene. Men etter å ha sluppet gjennom nåløyet til landets høyeste domstol, fikk barnehagene medhold.

Høyesterett er tydelig på at Fredrikstad kommunes beregningsmetodikk ikke gir det tilskuddet barnehagene har krav på. «Resultatet av kommunens beregningsmåte var at tilskuddsbeløpet per heltidsplass ble lavere enn kommunens gjennomsnittlige driftskostnader til ordinær drift i egne barnehager. Dette innebærer at

Advokat Einar Brunes (PBL) og Morten Steenstrup (SANDS) var prosessfullmektige for henholdsvis PBL og barnehagene under behandlingen i Høyesterett 7. januar 2021. På grunn av covid-19-situasjonen ble saken gjennomført digitalt.

den måten kommunen beregnet gjennomsnittlig driftskostnad på, ikke var i samsvar med kravet til likeverdig behandling i barnehageloven § 14», skriver førstevoterende i sin vurdering av saken.

I dommen heter det at «Fredrikstad kommunes vedtak om tilskudd for årene 2014 og 2015 kjennes ugyldige.» Kommunen ble i tillegg dømt til å betale barnehagenes og PBLs saksomkostninger på totalt 1.329.148 kroner.

Som følge av at Fredrikstad kommune har benyttet en tilsvarende metodikk i beregningen av tilskudd også i årene etter 2015, vil kommunen måtte foreta ny beregning også for årene 2016-2021. Det er i skrivende stund ikke klart hvor mye ny beregning av satser vil utgjøre i kroner og ører.

PBL mener dette er en svært viktig seier, både for medlemsbarnehagene i Fredrikstad

og for private barnehager over hele landet.

Dommen er tydelig på at kommuner ikke skal kunne organisere seg bort fra prinsippet om økonomisk likeverdig behandling. Samtidig illustrerer saken at regelverket for beregning av tilskudd både er komplisert og åpner for mye tolkning når man må til Høyesterett for å få en avklaring.

I etterkant av dommen har Storberget-utvalget lagt frem forslag til regelverksendringer som gir kommunene betydelig frihet til, etter skjønn, å holde kostnader utenom beregningsgrunnlaget. Dersom dette forslaget blir politisk behandlet og vedtatt, er Fredrikstad-saken en bekymringsfull påminning om hvordan en del kommuner trolig vil innrette seg.

Konsekvensen er, slik PBL ser det, økt forskjellsbehandling av barn og barnehager.

BARNEHAGENE I PANDEMIEN:

Viktig sektor i krevende tider

Sjelden har barnehagenes viktige rolle i samfunnet blitt satt på dagsorden slik den ble da Covid 19-pandemien rammet Norge i mars 2020.

Tilbakemeldingene både fra politisk ledelse og foreldre tyder på at medlemsbarnehagene besto prøven med glans.

Perioden fra mars 2020 og frem til i dag står i historien som en av de mer spesielle – både for samfunnet som helhet – og for barnehagesektoren.

Covid-19-pandemien har satt sitt preg på hverdagen til oss alle, også PBL og medlemsbarnehagene. 12. mars 2020 vedtok regjeringen å stenge ned alt fra treningssentre, utesteder og tannleger til skoler og barnehager.

Barnehagene fikk en formidabel oppgave i hendene. Ansatte og foreldre skulle informeres om vedtaket. Parallelt skulle det fra første øyeblikk etableres et tilbud til ekstra sårbare barn og til barn av foreldre i kritiske samfunnsfunksjoner.

Som interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for mer enn 1.900 private barnehager fikk PBL en svært viktig rolle som bindeledd mellom myndighetene og barnehagesektoren. Ingen andre kunne som PBL hente inn informasjon og tilbakemeldinger fra barnehagesektoren i denne første

kritiske fasen av pandemien. Og ingen andre kunne som PBL raskt gi råd til hele barnehagesektoren basert på de føringene som ble lagt fra myndighetenes side.

Medlemsbarnehagene fikk mye og fortjent ros både fra politisk ledelse og helsemyndighetene i denne perioden.

Barnehagene organiserte et tilbud til dem som skulle ha det. De etablerte godt smittevern lenge før myndighetene fikk noen veiledere på plass. Der det var behov, sørget noen også for at foreldre kunne levere barn i barnehagen på helligdager i påskeferien. Barn og familier som ikke kunne tilbys plass, ble av mange fulgt opp, enten gjennom besøk utenfor døren hjemme, eller digitalt. Og var de det minste i tvil om hva som var riktig å gjøre i en gitt situasjon, rådførte de seg enten med hverandre eller med PBL.

I 2020-utgaven av EPSI-undersøkelsen om foreldres tilfredshet med barnehager, kommer det frem at foreldre til barn i private barnehager var mer fornøyde med barnehagenes arbeid under nedstengingen enn foreldre med barn i kommunale barnehager:

- Foreldrene i private barnehager var mer fornøyde med kommunikasjonen mellom barnehagen og foreldrene etter nedstengingen.
- De foreldrene som fikk barnehageplass under nedstengingen fordi de var prioritert gruppe, var mer fornøyde med barnehage tilbudet i privat barnehage, enn det som ble gitt til barna i kommunal barnehage.
- Størst forskjell i tilfredsheten var det blant de foreldrene som ikke fikk barnehageplass under nedstengingen. Her var foreldrene i private barnehager mye mer fornøyde med hvordan barnehagen ivaretok barnet i perioden det ikke fikk være i barnehagen.

Nedstengingen varte i litt over en måned. Barnehagene fikk lov å gjenåpne igjen etter fem og en halv uke, fra 20. april, med svært strenge smittevernstiltak.

Beslutningen om å gjenåpne barnehagene ble tatt om ettermiddagen 15. april 2020. Noen få timer senere sendte Dagsrevyen på NRK direkte fra et digitalt medlemsmøte sendt fra PBL-huset i Bodø, der PBL var i ferd med å informere og gi råd til medlemsbarnehagene.

På et ekstraordinært digitalt landsmøte 24. mars 2021, ble det vedtatt at PBL Landsmøte 2021 skulle utsettes fra mai til november. PBL-styret hadde vurdert både et digitalt landsmøte i mai og et fysisk landsmøte i november, og konkludert med at fordelene ved å kunne ha et mest mulig normalt landsmøte, klart overstiger ulempene ved å utsette landsmøtet i noen måneder. Med 1.015 stemmer for, tre imot og tre blanke stemmer ga medlemsbarnehagene sin tilslutning til styrets forslag.

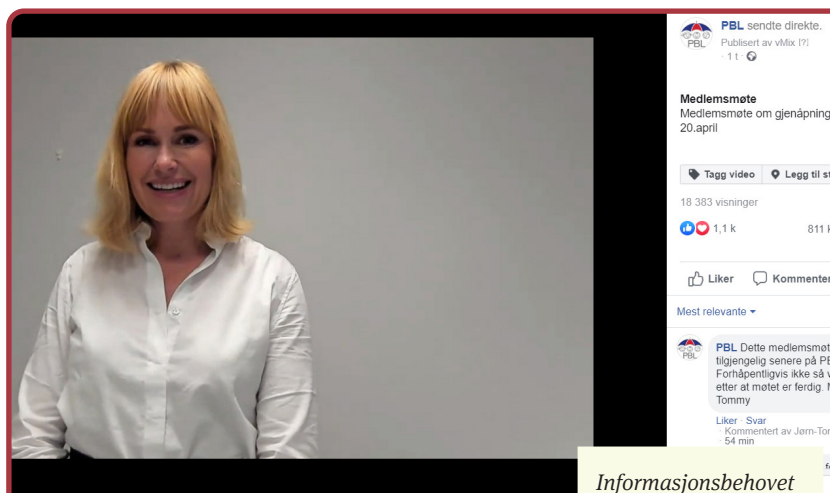
Både under nedstengingen og gjenåpningen var behovet for informasjon og rådgiving uvanlig stort. PBL tok en aktiv rolle, blant annet ved å:

- bidra til en rask avklaring på det sentrale spørsmålet om barnehager skulle få kompensasjon for uteblitt foreldrebetaling så lenge barnehagene var stengt.
- utvide åpningstidene for rådgiving i de periodene da behovet var aller størst.
- styrke rådgivingen både på telefon og pbl.no.
- arrangere digitale medlemsmøter åpent via Facebook.
- sende ut nyhetsbrev nesten daglig på e-post.
- Gjennom kontinuerlig dialog med Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet, ta rollen som bindeledd mellom myndighetene og barnehagesektoren.

Det PBL kommuniserte ut til medlemsmassen, sektoren og offentligheten i denne perioden var gjenstand for uvanlig stor interesse. Noen tall fra perioden 9. mars til 9. mai illustrerer omfanget:

- Antall nyhetsbrev fra PBL: 49
- Antall åpnete nyhetsbrev: 79.609
- Sidevisninger pbl.no: 837.650.
- Antall visninger på tre digitale medlemsmøter: 17.000, 37.000 og 10.000.

Både i perioden med nedstenging og i tiden som fulgte, gjennomførte PBL flere medlemsundersøkelser. På den måten fikk vi verdifull informasjon om hvilke utfordringer sektoren opplevde i denne helt spesielle situasjonen. Disse tilbakemeldingene tok vi med inn i dialogen med Kunnskapsdepartementet og helsemyndighetene, og slik bidro dialogen mellom PBL og medlemsbarnehagene sterkt til at beslutningstakerne fikk kunnskap om sektoren som de vanskelig

kunne få raskt nok på annen måte. Sjelden har barnehagenes unike rolle i samfunnet blitt så synlig for allmenheten som akkurat den perioden da de var stengt. PBLs forståelse av situasjonen var at «uten barnehagene stopper Norge».

En ting er at fravær av barnehageplass tvang mange foreldre til å være hjemme mens de aller helst hadde villet gå på jobb som normalt.

En annen, og minst like viktig, dimensjon var den økende bekymringen for de sårbare barna. Riktignok skulle ekstra utsatte barn ha krav på barnehageplass også under nedstengingen. Men samtidig var det krevende for barnehagene både å skulle ha en noenlunde restriktiv praksis på dette området, og samtidig fange opp eventuelle endringer som fulgte med en ny og krevende hverdag for barn i utsatte familiesituasjoner. >>>

«Å bry seg er også smittsomt» var mottoet for hyllesten til norske barnehageansatte etter ett år med pandemi.

Ett år i forveien hadde PBLs landsmøte pekt ut nettopp de sårbare barna som et satsningsområde i strategiplanen for inneværende landsmøteperiode. Gjennom samarbeidet med Stine Sofies Stiftelse om «Barnas Verneombud» har organisasjonen bygget opp enda mer kunnskap om temaet, en kunnskap som under pandemien kom til nytte, både i dialog med medlemsbarnehagene og med myndighetene.

Selv om barnehagene fikk lov til å gjenåpne igjen fra 20. april 2020, har det siste halvannet året ikke vært som normalt i barnehagene. I løpet av de første månedene kom det flere nye versjoner av smittevernveilederen, noe som tvang barnehagene til flere ganger å omorganisere driften på kort varsel.

I slutten av mai 2020 kom den største revideringen av smittevernveilederen, som gjennom en trafikklysmodeell skulle gi mer forutsigbarhet for sektoren. PBL opplever at barnehagene i stor grad har klart å tilpasse seg denne veilederen og de endringer som senere har kommet. Men samtidig har PBL hatt en aktiv rolle i å formidle behov for justeringer underveis, på

bakgrunn av de erfaringene som medlemsbarnehagene har delt.

Etter at flere vaksiner mot Covid-19-sykdom kom på markedet vinteren 2021, var PBL enig med helsemyndighetene om at de aller mest sårbare (eldre og mennesker med alvorlige bakenforliggende tilstander) skulle prioriteres.

Men da de viktigste risikogruppene var blitt vaksinert, kom det i mars 2021 frem tall som viste at barnehageassistenter, særlig i Oslo, var blant yrkesgruppene som hadde høyest forekomst av Covid-19-smitte.

På bakgrunn av dette ba PBL Kunnskapsdepartementet sørge for å prioritere barnehageansatte i vaksinekøen. Dette fikk vi dessverre ikke gjennomslag for. Og da myndighetene sommeren 2021 endelig bestemte seg for å prioritere lærere og barnehageansatte, fikk dette i realiteten svært liten betydning ettersom de vesentligste delene av den voksne befolkningen på dette tidspunktet var i ferd med å bli vaksinert uansett.

Høsten 2021 setter pandemien fortsatt et visst preg på medlemsbarnehagene.

Det har vært en ny smittebølge, som særlig har rammet barn og unge. 24. september kunngjorde regjeringen full gjenåpning av samfunnet, hvilket betyr blant annet medførte at smittevernveilederen for barnehager bare skulle brukes i helt spesielle tilfeller.

Barnehagene nå fått inn et årskull av nye barn som aldri har opplevd et samfunn med «normal» omgang mellom mennesker på tvers av familier og kohorter.

Mange barnehager opplever også å ha en jobb å gjøre med å få tilbake det arbeidsmiljøet man hadde før pandemien.

På den positive siden har pandemien gitt mange barnehager erfaringer med forsterket hygienekrav og arbeid i mindre barnegrupper, noe som vil kunne påvirke arbeidet i barnehagene også etter at pandemien er helt over.

Veien ut av pandemien var derfor et viktig tema under den digitale PBL Lederkonferanse i september 2021. FHI gjestet den digitale lederkonferansen i 2020 og i 2021.

Med bakgrunn i den fantastiske innsatsen som ansatte i barnehager landet rundt hadde gjort under pandemien, tok pedagogisk medarbeider Terje Johansen i Norlandia Sten-Tærud kulturbarnehage initiativ til en nasjonal markering 12. mars 2021, ett år etter at barnehagene ble besluttet nedstengt.

PBL bidro i den forbindelse med materiell og markedsføring. Mottoet for markeringen var «Å bry seg er også smittsomt». Mange hundre barnehager, både private og kommunale, deltok på markeringen.

KURS OG KONFERANSER:

Fra normaltilstand til digitaltilstand

I løpet av landsmøteperioden er det blitt store endringer i hvordan eiere, ledere og ansatte i medlemsbarnehagene har fått tilbud om faglig påfyll.

PBLs mer enn 2.100 medlemsbarnehager innehar imponerende mengder med kompetanse. Men det er alltid behov for mer kunnskap eller nye perspektiver.

PBL og datterselskapene tilbyr kurs, konferanser og andre kompetansehevende tiltak innenfor en rekke ulike fagområder. Slik ønsker PBL å bidra til det viktige arbeidet med kompetanseheving i medlemsbarnehagene.

Totalt har PBL og datterselskapene avviklet 138 kurs og konferanser til nærmere 11.300 deltakere i landsmøteperioden. I tillegg har det vært gjennomført totalt 267 bestillingskurs med ukjent antall deltakere.

Det har også vært gjennomført en rekke gratis webinarer og medlemsmøter i perioden med flere tusen deltakere totalt.

I løpet av landsmøteperioden ble det avlyst totalt 93 planlagte kurs. Dette er i all hovedsak som følge av pandemien.

Allerede før pandemien hadde PBL i økende grad tilbudt medlemsmøter og ulike kurs i form av webinarer. Dette er en måte å gjennomføre en del typer kurs og møter på som både er kostnadseffektivt for barnehagene og som bidrar til å redusere klimaavtrykket.

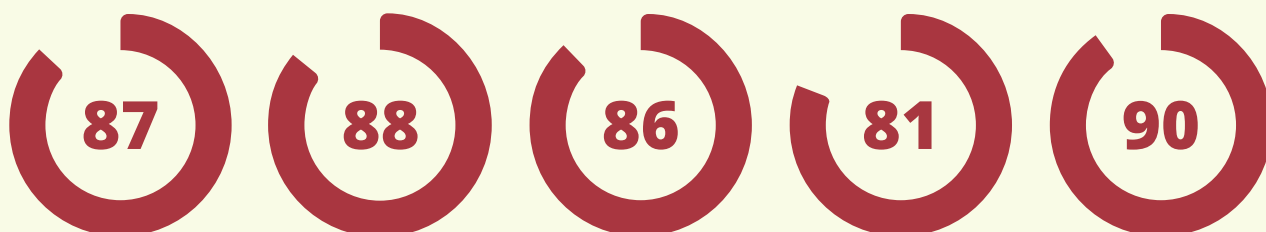
Da landet i mars 2020 stengte ned, intensiverte PBL arbeidet med å tilby medlemsbarnehagene møter, kurs og konferanser digitalt. I perioden barnehagene var stengt, var det mange medlemsbarnehager som benyttet anledningen til å drive digital kompetanseheving blant sine ansatte.

Våren 2020 besluttet PBL at det på grunn av smittevernsrestriksjoner ikke ville bli praktisk mulig å gjennomføre den årlige lederkonferansen i Bodø slik som planlagt. I stedet ble det arrangert en digital lederkonferanse, som inneholdt både lederfaglige foredrag, barnehagefaglige foredrag, inspirasjonsforedrag og aktuelle temaer knyttet til pandemien og interessepolitiske spørsmål.

Den digitale lederkonferansen i 2020 hadde mer enn 550 deltakere, noe som er betydelig høyere enn det som har deltatt på den to dager lange fysiske lederkonferansen de siste årene. PBL fikk gode tilbakemeldinger på innholdet, men mange savner også å møte kolleger og diskutere felles gleder og utfordringer ansikt til ansikt.

Også i 2021 ble PBL Lederkonferanse gjennomført digitalt, med totalt 480 deltakere. PBL jobber for at vi endelig skal kunne samles fysisk i Bodø igjen til PBL Lederkonferanse 2022.

Den store faglige konferansen og fagmessen Barnehage 2020 ble avlyst som følge av pandemien. I løpet av pandemien har både PBL og medlemsbarnehagene tilegnet seg mer kompetanse på å bruke digitale verktøy. I en god del situasjoner er dette et godt supplement til fysiske møtepunkter.

87 prosent oppgir å være svært fornøyd eller fornøyd med sitt medlemskap i PBL. I snitt gir medlemmene PBL scoren 5,3 på en skala fra 1 til 6.

88 prosent oppgir å være svært fornøyd eller fornøyd med det arbeidet PBL gjør som talerør for private barnehager i den offentlige samfunnsdebatten (gjennomsnitt 5,4).

86 prosent oppgir å være svært fornøyd eller fornøyd med PBLs påvirkningsarbeid overfor statlige myndigheter (Gjennomsnitt 5,3).

81 prosent oppgir å være svært fornøyd eller fornøyd med PBLs arbeid for å få på plass forutsigbar og etterprøvbar finansiering (gjennomsnitt 5,3).

90 prosent oppgir å være svært fornøyd eller fornøyd med den faglige kompetansen blant de ansatte i PBL, samt den faglige hjelpen de får av PBL (gjennomsnitt 5,6).

Gode tilbakemeldinger i medlemsundersøkelse

Medlemsundersøkelsen i 2021 viser at medlemsbarnehagene gjennomgående er fornøyd med tilbudet de får i PBL.

Samtidig gir undersøkelsen PBL nyttig informasjon som vil bli brukt i organisasjonens arbeid med utvikling i årene som kommer.

Gjennom medlemsundersøkelsen kan medlemmene gi uparfymerte tilbakemeldinger til PBL om organisasjonens tjenester og politiske arbeid.

Undersøkelsen blir gjennomført annet hvert år og brukes aktivt i utviklingsarbeidet i alle ledd av PBL.

Totalt 850 barnehager har svart på undersøkelsen som ble gjennomført i perioden 25. januar – 24. februar 2021.

Gjennomgående gir medlemmene svært gode tilbakemeldinger på det tilbudet de får fra PBL.

Det er stabil og høy tilfredshet med ulike deler av tilbudet innen hjelp og rådgiving. Og medlemmer som benytter PBL som leverandør av bedriftshelsetjeneste og regnskapstjenester er mer fornøyd med disse tjenestene enn medlemmer som bruker andre leverandører.

Det er medlemsbarnehagene som gjennom sitt medlemskap eier PBL. Derfor er det avgjørende og positivt for PBL at den generelle tilfredsheten er stor.

Men selv om det store bildet er at medlemmene er fornøyd med tilbudet, er det for PBL tydelig at det alltid er rom for forbedringer. Eksempelvis har barnehagene på enkelte områder større forventninger enn det de opplever at PBL innfrir.

Gjennom fritekstsvar har flere barnehager dessuten gitt tilbakemelding også på områder som PBL ikke har spurt eksplisitt om i selve undersøkelsen. I etterkant av undersøkelsen har alle ledd i organisasjonen arbeidet med å analysere svarene grundig for å identifisere hvilke grep PBL kan gjøre for å gjøre en enda bedre jobb på vegne av medlemsbarnehagene.

DATTERSELSKAPENE:

Barnehagenes eget regnskapskontor

PBL Regnskap er barnehagenes eget regnskapskontor, med ansatte som til enhver tid har god kjennskap til lovverket og alle krav som gjelder for private barnehager.

Det er mange regnskapsbyråer som er veldig gode på regnskap og økonomi generelt, barnehager inkludert.

PBL Regnskaps styrke er at selskapet kun jobber med barnehageøkonomi og barnehageregnskap. Dette gir en spisskompetanse få andre kan matche.

Ved inngangen til 2021 hadde selskapet i overkant av 500 barnehager som kunder, de aller fleste av dem PBL-medlemmer og de aller fleste av dem både med regnskaps- og lønns tjenester.

PBL Regnskap tilbyr tjenester innen regnskap, lønn, fakturering – samt dialog, støtte og rådgivning knyttet til alt som omhandler barnehagenes økonomiske drift.

Selskapets ansatte har blant annet et tett samarbeid med barnehagene i forbindelse med budsjettering, hvor vi sammen ser på sammensetningen av ansatte, pedagogtettethet, arealnorm og andre variabler som påvirker økonomien til barnehagen. Gjennom dette belyser vi i fellesskap de muligheter som ligger for å ha de beste forutsetninger for den økonomiske driften av barnehagene.

Før forrige landsmøte besluttet styret i PBL Regnskap å bytte systemleverandør. Valget falt på PowerOffice Go, som fra høsten 2019 ble implementert hos regnskapskundene.

Regnskapsmedarbeider Lill-Henny Haldorsen og produkt- og kundeleder Susan Barstrand er to av 63 ansatte i PBL Regnskap.

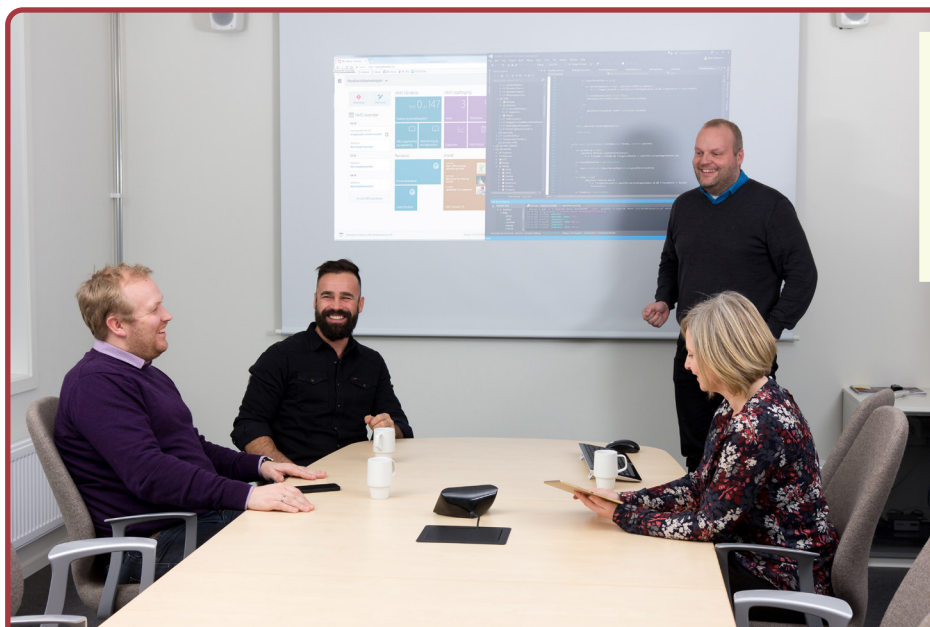
PowerOffice Go bidrar til å forenkle arbeidet både for regnskapsfører og for barnehagene. Og gjennom å utvikle nye arbeidsmetoder og rutiner, har PBL Regnskap gjennom de to siste årene tatt på seg 90 nye oppdrag, samlet sett innenfor den samme bemanningen som selskapet hadde fra før.

Ved å overføre arbeidsoppgaver som kan utføres maskinelt til nye tekniske hjelpemidler, kan PBL Regnskap bruke mer ressurser på å være tilgjengelig for barnehagene til dialog og støtte i ulike problemstillinger de måtte ha.

PBL Regnskap AS

Direktør: Jens Einar Ilstad Johansen • Styreleder: Jørn-Tommy Schjelderup

	31/12 2019	31/12 2020
Barnehager/kunder	410	500
Omsetning	57,5 MNOK	57,8 MNOK
Resultat (før skatt)	0,3 MNOK	0,9 MNOK
Antall ansatte/årsverk	57/56	57/56,4

Senior systemutvikler
Bjørge Susæg Stafnsnes,
IT-leder Frank Roger
Dahl, utviklingssjef Gøran
Kristensen og systemutvikler
Elisabeth Hansen er en del av
kompetansemiljøet i
PBL Mentor AS.

DATTERSELSKAPENE:

PBL Medlemsservice er blitt PBL Mentor AS

PBL Mentor AS har som formål å drive med utvikling og salg av varer og tjenester til barnehagesektoren, samt inngå samarbeidsavtaler med leverandører som gir medlemsbarnehagene i PBL stordriftsfordeler på innkjøp.

Produkter og tjenester tilbys medlemsbarnehagene, men kan også selges til private og kommunale aktører ut over medlemsmassen, gitt at dette gir medlemsbarnehagene i PBL bedre betingelser.

Selskapet startet med utvikling av produkter og tjenester allerede i 2005. Siden den gang har selskapet utviklet og fornyet systemene med ny teknologi og blitt ledende leverandør innen HMS-system og kommunikasjonssystem for barnehager.

Målsettingen er at PBL Mentor AS skal ha de beste produktene, de beste folkene og de beste ideene. Selv om medlemsbarnehagene utgjør hovedtyngden av kundegruppen for PBL Mentor AS sine digitale produkter, står ikke-medlemmer for en vesentlig del av veksten i landsmøteperioden.

PBL Mentor AS ønsker å være markedsleder innenfor de produkter og tjenester som leveres. Det betyr at PBL Mentor AS skal levere smarte løsninger som forenkler hverdagen for de ansatte og løfter kvaliteten i alle ledd av verdiskapningen.

I tillegg til utvikling og salg av egne produkter, gir PBL Mentor AS medlemsbarnehagene tilgang til en rekke rabattavtaler, blant annet på forbruksmateriell, dagligvarer, leker og utstyr, strøm og telefoni.

Selskapet er heleid av PBL, og overskudd i selskapet vil komme medlemsbarnehagene til gode. Per 31.12.2020 hadde selskapet 23 heltidsansatte.

Fra 1.1.2021 er PBL Bedriftshelse-tjeneste AS fusjonert inn i selskapet. Bedriftshelsetjenestens virksomhet i landsmøteperioden 2019 og 2021 omtales på side 114 i denne meldingen.

PBL Mentor AS

Direktør: Stephan Skjelvan • Styreleder: Jørn-Tommy Schjelderup

	31/12 2019	31/12 2020
PBL Mentor HMS	1074 bhg	1101 bhg
HMS-moduler	346 bhg	387 bhg
Mentor Kidplan	1105 bhg	1174 bhg
Omsetning	53,1 MNOK	51,9 MNOK
Resultat (før skatt)	3,4 MNOK	3,3 MNOK
Ansatte	26	23

DATTERSELSKAPENE:

Skaper og deler verdifull kunnskap om barnehager

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager skal bidra til at alle barn i Norge får et barnehage tilbud av høy kvalitet.

Selskapet ønsker å bistå alle barnehager, uavhengig av eierskap. Fra 2021 er barnehagefaglig rådgiving gjennom NKFB også blitt inkludert i rådgivingstjenestene som arbeidsgiveravdelingen i PBL tilbyr medlemsbarnehagene.

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager har ambisjon om å være et ledende kompetansemiljø innen barnehagesektoren. Selskapet skal bidra til at barnehagene lettere får tilgang på kompetanse og forskning som allerede finnes. NKFB skal også være med å utvikle ny relevant forskningsbasert kunnskap.

Pilarene som arbeidet til NKFB bygger på er:

- Fremme forskning: NKFB skal igangsette og fremme praksisrelevant forskning om barnehager.
- Bidra til kvalitetsutvikling: NKFB skal bistå barnehager i utviklingsprosesser og tilby kompetanseheving.
- Spre kunnskap: NKFB skal gi barnehagene enklere tilgang på kompetanse og forskning som allerede finnes.

I landsmøteperioden har NKFB bistått barnehager i ulike kompetanseprosjekter med veiledning og faginnhold. I tillegg har NKFB deltatt i flere gode samarbeidsprosjekter og forskningsprosjekter, for eksempel:

Seniorrådgiver Hanne Mette Kristiansen Vindvik og direktør May Liss Tobiassen ved Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager er her fotografert under en fagdag i Vesterålen.

- Gode barnehager for barn i Norge (GoBaN).
- EnCompetence – et forskningsprosjekt ledet av DMMH som handler om barnehagens fysiske inne- og utemiljø.
- Kumba – et forskningsprosjekt ledet av DMMH om kvalitetsutvikling gjennom medvirkning i barnehagen.

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager (NKFB)

Direktør: May Liss Olsen Tobiassen • Styreleder: Anne Lindboe

	31/12 2019	31/12 2020
Omsetning:	5,75 MNOK	4,40 MNOK
Årsresultat:	- 4.500 kr	- 550.000 kr
Ansatte/årsverk	4/3,6	5/4,9

Lise Marie Grøttland Brox og de andre ansatte ved bedriftshelsetjenesten jobber med HMS-relaterte utfordringer i den enkelte barnehage. I tillegg holder de kurs for barnehageansatte over hele landet.

DATTERSELSKAPENE:

Bedriftshelsetjenesten ble en del av PBL Mentor

For å oppnå enda bedre synergier i HMS-arbeidet, ble bedriftshelsetjenesten ved utgangen av 2020 avviklet som eget selskap. Nå er den en del av PBL Mentor AS.

PBL Mentor Bedriftshelsetjeneste er landets eneste bedriftshelsetjeneste som er skreddersydd for barnehager.

Behovet for en bedriftshelsetjeneste med høy kompetanse på de utfordringene ansatte i barnehager kan stå overfor, er betydelig.

PBL Mentor Bedriftshelsetjeneste bistår hver dag barnehagene innenfor de viktige fagområdene som bedriftshelsetjenesten dekker: Beredskap, Ergonomi og forebygging, sykefravær og oppfølging, hygiene og smittevern, rus og ruspolitikk, helse, miljø og sikkerhet, psykososialt arbeidsmiljø, lederveiledning og inneklima.

PBL Mentor Bedriftshelsetjeneste tilbyr en grunnpakke. I tillegg har PBL Mentor Bedriftshelsetjeneste utviklet en rekke kurs. Noen kurs (HMS grunnkurs, førstehjelpskurs)

blir satt opp flere steder i landet etter en fastsatt kursplan. Andre kurs kan barnehagen bestille direkte, enten alene eller sammen med andre barnehager.

I landsmøteperioden har særlig pandemien satt barnehagesektoren på store prøver. Den første fasen av pandemien var innsatsen til PBL Mentor Bedriftshelsetjeneste viktig. Først ved å gi råd om smittevern før myndighetenes smittevernveileder var på plass, og senere ved praktisk rådgivning om hvordan smittevernveilederen kunne tolkes og anvendes.

Bedriftshelsetjenesten har særlige behov for å være fysisk nær barnehagene de har avtaler med. Derfor har virksomheten spredd på avdelinger i flere byer i landet.

For å oppnå synergier innenfor HMS-arbeidet i PBL, ble bedriftshelsetjenesten i 2020 besluttet fusjonert med PBL Medlemsservice i det nye selskapet PBL Mentor AS.

PBL Mentor Bedriftshelsetjeneste AS

(Fusjonert med PBL Mentor AS)

	31/12 2019	31/12 2020
Barnehager	903	898
Omsetning	19,0 MNOK	17,5 MNOK
Resultat (før skatt)	- 102.524,-	140.125,-
Ansatte/årsverk:	14/13,6	11

REGNSKAP 2019-2020

Resultatregnskap PBL

	Note	2020	2019
Driftsinntekter og driftskostnader			
Salgsinntekter og kontingenter		35 385 328,00	32 876 783,00
Provisjonsinntekter		11 411 648,00	10 969 680,00
Andre driftsinntekter		19 883 793,00	20 812 556,00
Sum driftsinntekter	10, 13	66 680 769,00	64 659 019,00
Lønnskostnader	3, 4	44 514 143,00	42 363 134,00
Avskr. driftsmidler og immater. eiendeler	5	1 061 593,00	1 055 443,00
Annen driftskostnad	3, 13	18 153 960,00	22 457 182,00
Sum driftskostnader		63 729 696,00	65 875 758,00
Driftsresultat		2 951 073,00	-1 216 739,00
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	13	11 224,00	22 357,00
Annen renteinntekt		280 464,00	508 798,00
Annen finansinntekt		76 273,00	2 082 343,00
Annen rentekostnad		586 845,00	717 388,00
Resultat av finanskostnader		-218 884,00	1 896 110,00
Ordinært resultat før skattekostnad		2 732 190,00	679 371,00
Skattekostnad på ordinært resultat	9	77 797,00	73 511,00
Årsresultat		2 654 393,00	605 860,00
Overføringer			
Avsatt til konfliktfond		1 327 196,00	302 930,00
Avsatt til annen egenkapital		1 327 196,00	302 930,00
Sum disponert		2 654 393,00	605 860,00

REGNSKAP 2019-2020

Balanse

	Note	2020	2019
Eiendeler			
Programvare og andre immat.eiendeler	5	2 103 791,00	2 263 813,00
Sum immaterielle eiendeler		2 103 791,00	2 263 813,00
Varige driftsmidler			
Bygninger	5, 8	6 357 517,00	6 387 685,00
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	5	758 212,00	987 077,00
Sum varige driftsmidler	5	7 115 728,00	7 374 762,00
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap	12	66 521 200,00	66 521 200,00
Investeringer i aksjer og andeler	15	41 800,00	41 800,00
Netto pensjonsmidler	4	643 647,00	587 240,00
Sum finansielle anleggsmidler		67 206 647,00	67 150 240,00
Sum anleggsmidler		76 426 167,00	76 788 816,00
Omløpsmidler			
Lager av varer og annen beholdning	1	0,00	46 382,00
Fordringer			
Kundefordringer	13	3 405 693,00	5 269 433,00
Andre fordringer	13	9 976 884,00	14 708 507,00
Sum fordringer		13 382 577,00	19 977 940,00
Investeringer			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	11	93 463 062,00	81 699 986,00
Sum omløpsmidler		106 845 640,00	101 724 308,00
Sum eiendeler		183 271 806,00	178 513 124,00

REGNSKAP 2019-2020

Balanse

	Note	2020	2019
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Fond for fri saksførsel		1 000 000,00	1 000 000,00
Konfliktfond		17 912 419,00	16 585 223,00
Annen egenkapital		16 912 420,00	15 585 223,00
Sum opptjent egenkapital		35 824 839,00	33 170 446,00
Sum egenkapital	2	35 824 839,00	33 170 446,00
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Annen langsiktig gjeld			
Ansvarlig lån	7, 13, 18	45 000 000,00	45 000 000,00
Sum annen langsiktig gjeld		45 000 000,00	45 000 000,00
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	13	2 113 295,00	1 859 221,00
Betalbar skatt	9	77 797,00	73 511,00
Skyldig offentlige avgifter		4 295 509,00	3 662 580,00
Annen kortsiktig gjeld	13, 17	95 960 366,00	94 747 366,00
Sum kortsiktig gjeld		102 446 967,00	100 342 677,00
Sum gjeld		147 446 967,00	145 342 677,00
Sum egenkapital og gjeld		183 271 806,00	178 513 124,00

Landsmøtet

PBLs øverste organ.
Avholdes hvert andre år.

Styret i PBL

Velges av Landsmøtet.
7 medlemmer, 5 varamedlemmer

PBL konsernledelse

Arbeidsgiveravdelingen

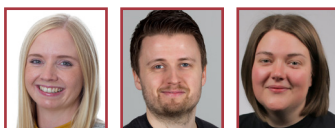
Kommunikasjon og samfunnskontakt

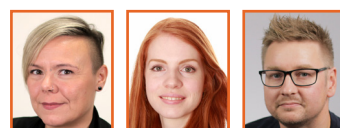
Organisasjonsavdeling

Markedsavdeling

barnehage.no

Samfunnøkonomisk avdeling

Internøkonomi

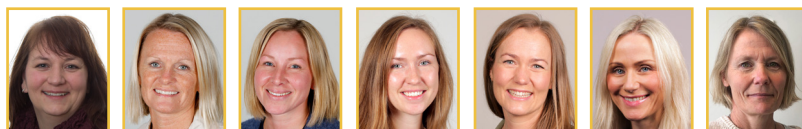
HR

Huset

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager

PBL konferanse

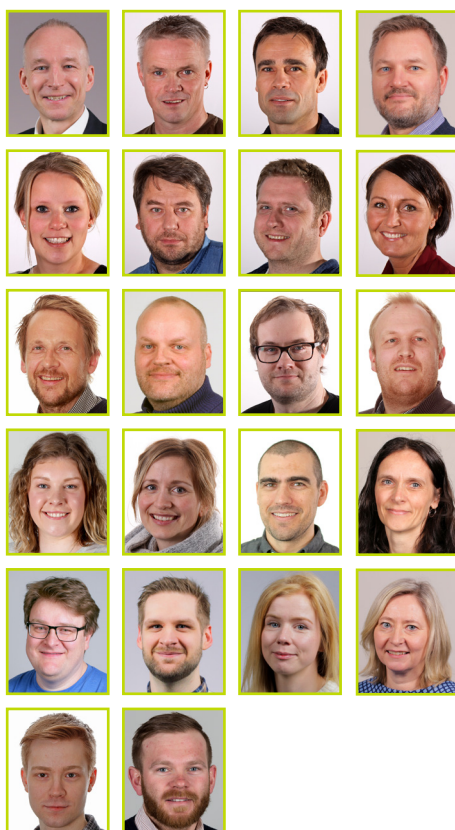

Ansatte i PBL

PBL og datterselskapene har per 1. oktober 2021 154 ansatte.
139 ansatte har kontorsted i Bodø, mens det er henholdsvis
11, 3 og én på kontorene i Oslo, Bergen og Stavanger.

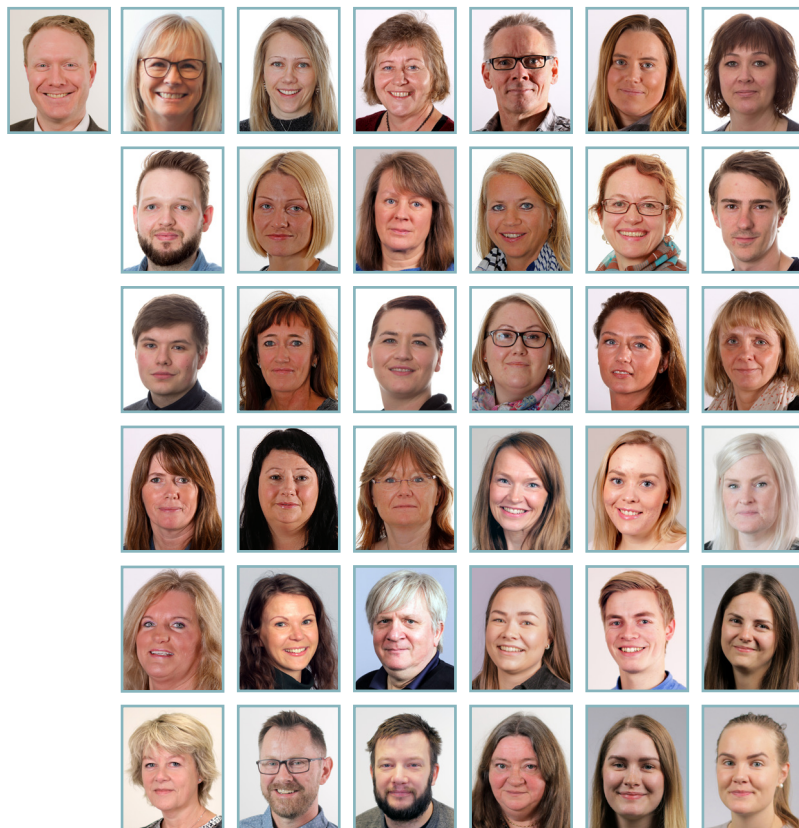
PBL Mentor AS

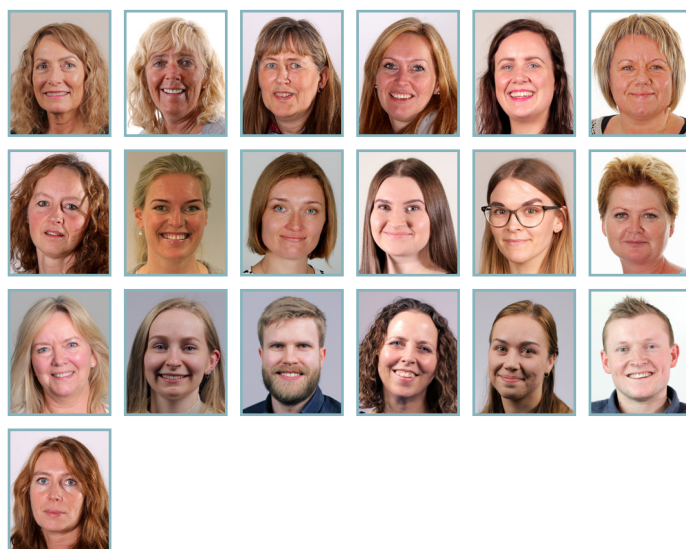
PBL Mentor Bedriftshelsetjeneste

PBL Regnskap

PBL Regnskap • Lønn

PBL Regnskap • Foreldrefaktura

PBL skal bidra til å øke kvaliteten og verdiskapningen i medlemsbarnehagene, til beste for barn, foreldre/foresatte, ansatte, eiere og samfunnet forøvrig.